24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6596 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1907 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՇԱՊԱՆ 1325 1 Octobre 1907 24me année № 6596

"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80	Ղրշ
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45	»
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108	»
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60	»
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25	Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20	»

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره ولق
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ-ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՄԱՆՐԷՆԵՐԸ ՈՒ ՄԱԿԱԲՈՅԾՆԵՐԸ

Ի՛ՆՉ Կ'ԸՆԵՆ ՄԱՐԴՈՒՆ

Արդի քաղաքակիրթ և զարգացեալ դարուն մէջ, չերեւակայուիր մէկը՝ որ չգիտնայ կամ գաղափար մը չունենայ մանրէ ըսուած վնասակար կենդանիին նկատմամբ որուն աշխարհի վրայ ունեցած գոյութիւնը, տարիներ առաջ մշտակայ ու անխափան քննութիւններէ և աշխատութիւններէ վերջ՝ ֆրանսական տոհմին մէկ գիտուն զաւակը անմահն Բաստէօռ, հաստատեց ու ճշդեց:

Անկից ի վեր, գիտութիւնը հսկայաքայլ զարգացում ու առաջդիմութիւն ունեցած է ամէն երկրի մէջ առհասարակ: Մասնաւոր և բազմաթիւ քիմիական ու մանրադիտական աշխատանոցներու մէջ սակաւաթիւ մարդիկ չեն որ կ'աշխատին օրն ի բուն: Հոն, դեղերու այդ գարշահոտ ու անախորժ մթնոլորտին մէջ, քանի՜ քանի՜ հոգիներ կ'ընկճուին ու կը վնասուին և որքա՛ն տարաժամ մահեր կը պատահին: Ու մտածել որ ասոնց բոլորը կ'ըլլան գիտութեան և մարդկութեան սիրուն: Շատ մը հիւանդութեանց մանրէները գտնուեցան անոնց կազմախօսական և բնախօսական ամէն ձեւերովը. գտնուեցան նոյնպէս ասոնց առաջ բերած հիւանդութիւններուն վերջնական դարմանները: Շատ մը հիւանդութիւններու մանրէներն ալ, որոնք դեռ անծանօթ կը մնային մինչեւ վերջին տարիներս, գտնուեցան, ինչպէս ուռականութեան մանրէն՝ պասիլ տը Քոխը և գաղղիական ախտին մանրէն:

Սակայն դժբախտաբար դեռ չգտնուեցաւ այս մանրէները ոչնչացնող որ և է դեղ մը, հակառակ աջէն ու ձախէն եղած մեծաշռինդ ու ահագնագործ [illegible] զորս ըրաւ Տոքթ. Պէհրինկ աւերիչ ու մահացու հիւանդութեան մը՝ ուռականութեան (tuberculose) համար, և ուրիշներ, մասնաւորապէս Տոքթ. Մէչնիքով՝ գաղղիական ախտին (syphilis) համար: Հոս կ'արժէ յիշել հանրածանօթ և աշխարհահռչակ Տոքթ. Մէչնիքովի մէկ աշակերտին անվեհեր ու անձնուրաց ոգին՝ զոր ցոյց տուաւ իր ընկերներուն առջեւ, երբ իր բրոֆէսէօրը՝ Մէչնիքով, դասախօսութեանը միջոցին ցաւ կը յայտնէր թէ՝ մէկը չէ գտած, որպէս զի գաղղիական ախտին համար պատրաստած շիճուկին (sérum) և ժահրին կրկնակ ներարկումները կատարէ ու փորձէ անոր վրայ: Այդ աշակերտը, սակայն, աներկիւղ ու անվկանդ փափաքեցաւ որ ուսուցիչը իր վրայ փորձէ ներարկումները: Ուսուցիչը աշակերտին ճակտին համբոյր մը դրոշմելով՝ փորձեց զանոնք, բայց աւա՜ղ, արդիւնք չունեցաւ դարձեալ. տղան ազատուեցաւ անվնաս և հիմա բժիշկ ալ եղած է, կարող ու փորձ բժիշկ մը՝ Բաստէօռեան Հաստատութեան մէջ ամէնէն նշանաւոր և անխոնջ աշխատողներէն մէկը: Կեանքին ծագումը գիտականապէս թաքուն մնացած էր պահ մը, բայց երկար աշխատութիւններէ վերջը հաստատուեցաւ թէ մարդկային սերմին մէջ (sperme) կը գտնուին կենդանի ու կենսատու տարրեր (spermatozoïde) որոնք միայն պատճառ կ'ըլլան կեանքի մը գոյացման: Այս կենսատու տարրերը սերմին մէջ կ'ապրին ու կը շարժին: Ասոնց շարժունութիւնը և քալելու կարողութիւնը դարձեալ բժիշկ-ուսանող մըն էր գտնողը, որ սերմին կազմութիւնը՝ մանրադէտին տակ քննած պահուն աչքին կը զարնէ նախ անոնց շարժման կարողութիւնը, որ դեռ մինչեւ այն ատեն անծանօթ մնացած էր:

Մանրէներն օգտակար են ընդհանրապէս. անոնք կը նպաստեն մարդուն ուռճացման և մեծութեան, բայց կան կարգ մը մանրէներ ալ, որոնք վնասակար են բոլորովին ու կը կոչուին ախտածին մանրէներ:

Ախտազերծ մանրէներու օգտակարութիւնը մարդկային մարմնին վրայ կարգ մը բնախօսներ հաստատած են: Զոր օրինակ, երկու համատի նորածիններ կը պահեն բնախօսները, մէկը մաքուր ու մանրէազերծ տեղ մը դնելով՝ ուր անոնց կուտան նորածինի մը տրուելիք ամէն բան, ամլացած ու մաքուր ըլլալու պայմանաւ տրուած անոնց. իսկ գալով երկրորդ նորածինին՝ զանի առաջինէն բոլորովին հակառակ պայմաններու մէջ կը պահեն: Քանի մը տարի վերջը այս երկու նորածիններուն վրայ զգալի փոփոխութիւն մը կը տեսնուի: Առաջինը ճղճիմ, վատոյժ և ազազուն կազմուածութիւն մը կ'ունենայ, իսկ միւսը՝ առոյգ ու կորովի կ'ըլլայ, հասակի երկայնութեան տեսակէտով ալ առաջինէն շա՛տ գերիվեր: Ահա՛ ասկէ կ'եզրակացուի որ ախտազերծ մանրէները օգտակար են, առանց որոնց մարդկային կեանքն ու գործունէութիւնը թերի կը մնան:

*** Հիւանդութիւններու մեծ մասը մանրէներէ կամ մակաբոյծներէ առաջ կուգան, ինչպէս յայտնի է, բայց ասոնց հիւանդութիւններ առաջ բերելը կարգ մը բնական պայմաններէ կախում ունին: Այս փոքրիկ գործարանաւոր տարրերուն պատճառած հիւանդութիւնները, հօրմէն կամ մօրմէն ժառանգաբար կրնան զաւկին փոխանցուիլ: Մասնաւորապէս ուռականութեան այս ձեւով փոխանցումը հազարաւոր և բազմայայտ փորձերով ճշդուած է վերջնականապէս: Թոքախտաւոր մարդու մը կենսատու տարրին մէջ նոյն հիւանդութեան մանրէները գտնուած են: Մինչեւ իսկ նորածինի մը աղիքներուն մէջ որդեր տեսնուած են: Ահա՛ այսպիսի կրկնակի փորձերով հաստատուած է թէ կարգ մը հիւանդութիւններ կան, որոնք ժառանգաբար կրնան փոխանցուիլ ծնողքէն զաւկին: Հիւանդութիւններ ալ կան, որոնք ուղղակի չեն փոխանցուիր զաւկին, բայց և այնպէս անոնք իրենց ծնողքին ունեցած հիւանդութեանց ենթակայ կրնան ըլլալ օր մը, եթէ երբեք քիչ մը հակառողջապահիկ պայմաններու տակ ապրին: Մարդկային կազմաւորութեան մէջ մանրէներու մուտքը, պէտք չէ ենթադրել թէ մեզի որ անպատճա՛ռ հիւանդութիւն մը պիտի ծնցընեն անոնք. ո՛չ, կարող չեն անոնք անմիջական հիւանդութիւն մը պատճառել: Մարդկային ամբողջ կազմաւորութիւնը՝ թրջուած բամբակի մը նման, ամէն կողմէ արիւնով պատուած է: Արիւնին մէջ կը գտնուին արեան ճերմակ գնդակիկները (globule blanc), որոնք մարմնոյն ամէն կողմերը կը շրջին ու կը պտտին անընդհատ: Այս գնդակիկները ահա, մարմինը պաշտպանող զօրաւոր ազդակներ են: Եթէ երբեք որ և է օտար մարմին մը երթայ խառնուի արեան, արեան ճերմակ գնդակիկները զայն կը բռնեն, կ'իւրացնեն իրենց մէջ կամ կը փոխադրեն ուրիշ տեղ, դուրս վտարելու համար մարմնէն: Եթէ որ և է հիւանդութեան մը մանրէն մարմինը մտնէ, ահա այս գնդակիկները կը յարձակին անոր վրայ, անոր դէմ իրական պայքար մը մղելով:

Երբ մանրէները յաղթուին գնդակիկներէն, որ և է հիւանդութիւն առաջ չգար: Բայց եկուր տես որ ամէն ատեն գնդակիկներ չեն որ կը յաղթեն մանրէներուն՝ զանոնք բնաջնջելով. այլ երբեմն և յաճախ մանրէները մարդկային մարմնոյն մէջ ազատ մուտք մը կ'ունենան, գնդակիկներուն չգոյութեան պատճառաւ կամ անոնց թուոյն նուազութեան բերումով: Յիշեալ երկու պարագաներու մէջ, այսինքն արեան գնդակիկներուն չգոյութեան կամ նուազութեան ժամանակ, մանրէները ազատօրէն և բազմաձեւապէս իրենց բոյները կը հաստատեն այս կամ այն անզօր խորշերուն մէջ, ուրկէ առաջ կուգայ հիւանդութիւն մը, օրինակի համար՝ վէրք մը առաջ կուգայ: Այս վէրքը վերջէն կը գոյացնէ թարախ ըսուած աղտեղութիւնը. արդ՝ այս թարախը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ մանրէներէն յաղթուած և անոնց կողմէ բնաջինջ եղած ճերմակ գնդակիկները: Մէկ խօսքով՝ սա՛ ալ ըսենք որ մանրէները մարդուն մարմնին մէջ, երբ իրենց յարմարագոյն վայր մը չգտնեն, անկարելի է որ հոն հաստատուին ու հիւանդութեան մը պատճառ ըլլան: Օրինակի համար՝ պրկախտին (tétanos) մանրէն երբ որ և է ուտելիքի մը կամ առանձին, բերնի ճամբով, ստամոքս մտնէ, քիչ վերջը կղկղանքին մէջ (matière fécole) պիտի կարենանք գտնել: Ստամոքսը կամ աղիքները այդ մանրէին սնանելու յարմարագոյն վայրը չեն բնաւ, բայց երբ այս մանրէն վէրքի մը վրայ դնենք, մէկ քանի օր վերջը պրկախտ ըսուած մահացու և տաժանելի հիւանդութիւնը առաջ կուգայ, որմէ ազատելիք չկայ բնաւ: Ասկէ կը տեսնուի որ մանրէները ուղղակի չեն կրնար հիւանդութիւններու պատճառ ըլլալ. անոնք՝ ինչպէս ըսինք, իրենց սնանելու յարմար վայր մը կը փնտռեն, կամ բժշկականօրէն հաստատուած տարբեր բացատրութիւնով՝ աւելի հիւանդ կազմ մը կը փնտռեն: Մարդ իր բնական առողջ վիճակին մէջ, հիւանդութեան մը իսկ ենթակայ չըլլար. սակայն՝ օրինակի համար՝ ըսենք թէ, պզտիկ ցրտառութենէ մը՝ ամէնէն քիչը՝ հարբուխ մը իսկ կրնայ առնել:

Ցուրտը կամ պաղը չէ որ մեզ ուղղակի հարբուխի ենթակայ կ'ընէ սակայն, ցուրտը՝ շնչառական խողովակներուն կենդանութիւնը կամաց մը կ'անզգայացնէ. օդին մէջ գտնուող անչափ ու անսպառ մանրէները հո՛ն, այդ կենսազուրկ և պաղ տեղը մտնելով իրենց սնանելու ու ուռճանալու պատշաճ վայր մը գտած ըլլալով է որ պատճառ եղան մեր հարբուխին, որ՝ աւելորդ է ըսել, ամենամեծ հիւանդութիւններուն սկիզբն է. գէթ այսպէ՛ս կը դաւանին արդի ամէնէն մեծ հեղինակաւոր Հիպոկրատեանները:

*** Մակաբոյծներուն ներգործութիւնը, մարդկային մարմնին վրայ, գրեթէ մանրէներուն յար և նման է: Մակաբուծային հիւանդութիւնները ընդհանրապէս մաքրութեան անուշադրութենէն կը ծագին: Բորոտութիւնը (gale) առաջ բերող մակաբոյծները — թէպէտ ըլլան անոնք փոխանցիկ — անմաքուր մարդոց կը պատահին ընդհանրապէս. այս մակաբոյծներուն ապրելու միակ վայրը անմաքուր ու աղտոտ մորթն է, ուր միայն կը սկսին սնանիլ ու բազմանալ: Ասոնցմէն ետ մարմինէն ուրիշ տեղերուն վրայ գտնուող մազերուն երկարելովը կրնայ հիւանդութիւն մը առաջ գալ: Եթէ այդ տեղերը գտնուող երկարացած մազերը չկտրենք՝ սրբանոզիլ ըսուած մակաբոյծը կրնայ իր բոյնը զետեղել անոնց մէջ, որով պատճառ կ'ըլլայ մորթի տեսակ մը հիւանդութեան: Այս մակաբոյծները սակայն միայն վերոյիշեալ տեղերուն մէջ չեն որ կրնան բազմանալ կամ հաստատուիլ, դեռ ուրիշ աղուամազոտ տեղեր ալ կ'երթան, իրենց ձուիկները մազերուն արմատներուն կը զետեղեն, և նոյն տեղը սաստկօրէն կը խածնեն ու կ'այրեն: Գիշերները մանաւանդ ցաւատանջ քերուըտուք մը առաջ կը բերեն, որմէ այնքան կը չարչարուի ու կը տառապի ենթական, որ պահ մը վերջը զգայազիրկ կ'ըլլայ: Այս մակաբոյծներուն ոչնչացման միակ միջոցը ուրիշ բան մը չի կրնար ըլլալ, բայց եթէ մաքրութեան ծայրայեղ երկրպագուն ըլլալ:

ՀԱՅՐՈՑ

ՊԷ՞ՏՔ Է ՔԵՆԻԻՆ ՀԵՏ ԱՄՈՒՍՆԱՆԱԼ

ԱՆԳԼ. ՆՈՐ ՕՐԻՆԱԳԾԻՆ ԱՌԹԻՒ

(Շար. նախորդ թիւէն և վերջ)

Անկլիքան Եկեղեցին, աստուածաշնչական բնագիրներու վրայ հիմնուած, և նոյն իսկ Ղեւտացւոց Գրքէն առաջնորդուած, կարգ մը ամուսնական միութիւններ չի թոյլատրեր: Ասոնց թիւը կը հասնի երեսունի: Աւասիկ այդ ամուսնութեանց ցուցակը, որ կցուած է Անգլիացիներու աղօթագրքին՝ Պուք օվ Քըմըն Բրայըրի: Այսպէս՝ ամէն Անգլիացիի արգիլուած է հետեւեալ ազգականներուն հետ ամուսնութիւն ընել.— Մեծ մայրը, մեծ հօր կինը, կնոջ մեծ մայրը, հօրաքոյրը, մօրաքոյրը, հօրեղբօր կինը, մօրեղբօր կինը, կնոջ հօրաքոյրը, կնոջ մօրաքոյրը, մայրը, զոքանչը, խորթ մայրը, աղջիկը, կնոջ աղջիկը, զաւկին կինը, քոյրը, քենին, եղբօր կինը, զաւկին աղջիկը, աղջկան դուստրը, թոռան կինը, աղջկան զաւկին կինը, կնոջ զաւկին աղջիկը, կնոջ թոռնուհին, եղբօր աղջիկը, քրոջ աղջիկը, եղբօր զաւկին կինը, մօրաքեռորդւոյն կինը, աներորդիին աղջիկը, քենիին աղջիկը: Այրերուն չթոյլատրուած այս կարգի ամուսնութիւններ արգիլուած են նաև կիներուն համար:

Այս ցանկին մէջ այնպիսի ամուսնութիւններ արգիլուած են, որ պարզապէս հրէշային պէտք է նկատել և հարկ չկար անոնց յիշատակութիւնը ընել: Նոյն իսկ ծիծաղաշարժ է զոքանչին հետ ամուսնանալուն դէմ գրուած արգելքը, գաղափար մը որ և ոչ մէկուն մտքէն անցած է: Այդ ցանկին համաձայն՝ արգիլուած ամուսնութիւններ ալ կան, որոնք բնական կը թուին և անգլիական Խորհրդարանը կը թոյլատրէ անոնց կնքումը:

Արդարեւ արենակցական ոև է կապ գոյութիւն չունի այրի էրիկ մարդու մը և հանգուցեալ կնկանը քրոջ միջեւ: Արենակցական կապ մը կրնայ ի վեր հանել Միջին Դարու նրբագին խղճմտութիւնը միայն: Չէ՞ որ եկեղեցական օրէնքը անհասկնալի նրբութիւններ ունի այդ մասին: Այդ օրէնքին համաձայն՝ տղու մը կնքահայրերը չեն կրնար նորէն ամուսնանալ՝ միսթիքականօրէն քոյր և եղբայր նկատուելնուն համար. նոյնպէս էրիկ մարդ մը չի կրնար ամուսնանալ աղջկանը հետ կնոջ մը՝ որուն նշանուած է նախապէս. այսպիսի ամուսնութիւն մը հոգեւոր սրբապղծութիւն կը համարուի: Վատիկանի կրօնական ատեանին կողմէ այդ մասին տրուած որոշումները այնպիսի լուծումներու կը յանգին որ պարզապէս անճշմարտանման կը թուին: Վատիկանի հրովարտակները պարունակող հաւաքածոներու ԺԴ. հատորին 411րդ էջին մէջ ամուսնութիւն մը լուծուած է 1881ին, սա պատճառներուն վրայ հիմնուելով: Պ. Ն... խօսացած էր Պ. Ճ...ի կինը եղող Տիկին Ա...ի՝ զաւկին կնքահայրը ըլլալ: Արդ՝ Տիկին Ա... հիւանդ էր Հռոմի մէջ և Պ. Ն... չկրնալով Իտալիա երթալ և իր բարեկամը՝ Հ...ը փոխանորդ կարգեց իր տեղ: Շատ չանցած՝ Պ. Բ... մեռաւ և Ն... ամուսնացաւ անոր կնոջ հետ: Ամուսնութիւնը չեղեալ նկատուեցաւ, սա պատճառաւ որ Պ. Ն... եթէ ոչ իրապէս, գէթ մտադրութեամբ կնքահայր եղած էր...

Կարծողներ կան թէ Անկլիքան Եկեղեցին պարտէր թօթափել լատինական խղճագիտութիւնը: Արդ, Անկլիքան Եկեղեցին, անուանով միայն բողոքական, խակապէս ծիսապաշտ ու կաթոլիկ ձգտումներ ունի: Եթէ երբեք Անգլիացիները, կղզեբնակ ըլլալնուն համար, քաղաքական կամ երկրաբանական պատճառներով, ինքնուրոյն հեղինակութեան մը տէր չըլլային, հռոմէականութիւնը խիստ հաւատարիմ ծառաներ պիտի ունենար Անգլիացիներուն մէջ: Նշանակալից չէ՞ տեսնել որ պետական բողոքական Եկեղեցիին պետ եղող Քէնթըրպըրիի արքեպիսկոպոսը ջերմապէս կը պաշտպանէ աղօթագրքին կցուած ազգակցական ցանկին ամբողջութիւնը, որ 1563ին յօրինուած է Բէրքըր արքեպիսկոպոսին կողմէ, առանց ոև է Սինոդէ վաւերացուելու: Մնաց որ՝ կազմարարին մէկ քմահաճոյքովը այդ ցանկը աւելցուած է աղօթագրքին վրայ:

Ոչ նուազ հետաքրքրաշարժ է սա իրողութիւնը թէ նոյն պահուն եկեղեցական երկու բարձրագոյն իշխանութիւններ, Պապը իր հանած նոր շրջաբերականով ընդդէմ կրօնական նոր գաղափարներու, և Քէնթըրպըրիի արքեպիսկոպոսը (որ միլիոնաւոր հաւատացեալ անկլիքաններու կը հրամայէ) ամուսնական նոր օրինագծին վրայ հրապարակած իր հովուական թուղթով միեւնոյն ձգտումը ցոյց կուտան. երկուքն ալ նախանձորդ աւանդութիւն մը կը պաշտպանեն ընդդէմ այսօրուան լայնախոհ գաղափարներու:

Այս կրօնաքաղաքական պայքարը առաջ բերած է ընկերաբանական ու հոգեբանական խիստ զաւեշտալի վէճ մը, որ մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ անտարբեր հանդիսատեսներուն: Բաց ի Ս. Գրոց մեկնիչներէն և եկեղեցականներէն, անգլիացի կիներն ալ իրենց կարծիքը յայտնեցին: Լրագիրներուն ուղղած իրենց նամակները ի յայտ կը բերեն ապականութեան անյատակ անդունդներ: «Մինչեւ հիմա, կը գրէ անոնցմէ մէկը, ոև է անպատեհութիւն չէի տեսներ որ քոյրս գար ամուսնոյս հետ բնակէր, վստահ ըլլալով թէ էրիկս դարպաս չպիտի ընէր անոր, քանի որ չէր կրնար քրոջս հետ ամուսնանալ, և թէ քոյրս չպիտի ճգնէր հաճոյանալ էրիկիս, հաւանական ամուսին մը չըլլալուն համար: Նոր օրինագծին պատճառաւ ալ ևս չպիտի կրնամ բացարձակ վստահութիւն ունենալ:»

Ուրիշ Անգլուհի մը կը գրէ. «Քեռայրը սիրուն անձ մը նկատուած էր մինչեւ հիմա. նուէրներով կ'ողողէր, պարահանդէս կ'առաջնորդէր ձեզ, միասին կը պտըտէր ձեզի հետ, առանց մէկուն կողմէ բամբասուելու, բայց այժմ...»:

Ծանօթ վիպագրուհի Լէտի Վիոլէթ Կրէվիլ կը գրէ. «Հիւանդութեան պարագային՝ քենիին լուր կը ղրկեն: Առաջին յարկին մէջ պառկած կինը ո՛րքա՛ն անձկութեան կը մատնուի, խորհելով որ քոյրը, իրմէ աւելի երիտասարդ ու գեղանի, գետնայարկը կը գտնուի, ամուսնոյն հետ առանձին:»

Այսպէս՝ Անգլուհիներուն կը վերագրուին կարգ մը մոլութիւններ, որոնցմէ զերծ կը կարծուէին առաջ: Գրագիտուհի Տիկին Սթաննարդ, որ «Ճօն Սթրանճ Ուինթըր» կը ստորագրէ, այդ չարիքին գոյութեան հաւատացող կին նամակագիրները կը նշաւակէ, գրելով.

«Խնդալս կուգայ՝ խորհելով այն առաքինի կնոջ վրայ, որ ամբողջ հինգ տարի իր քեռայրին քով կեցած է, սա իրողութեամբ պաշտպանուած թէ չի կրնար ամուսնանալ անոր հետ: Կը մեղքնամ զինքը, եթէ չուզեր օգնութեան հասնիլ խեղճ այրի մը՝ որուն զաւակները որբ մնացած են, որովհետեւ նոր օրէնքը ամուսնութեան վտանգին դէմ չի պաշտպաներ զինքը: Յուսամ թէ Անգլիացիներու և Անգլուհիներու մեծամասնութիւնը աւելի անբիծ ու նուազ կեղծաւոր է:»

Այս բանավէճը անսպառելի նիւթ մը պիտի հայթայթէ վիպագիրներուն և թատերագիրներուն: Անգլիական մտաւորականութիւնը երբեք այսքան բացայայտօրէն և որոշ պայմանադրականութեամբ մը ի յայտ չէր եկած: Հարիւրաւոր նամակագիրներուն մէջ մէկ հոգի իսկ արիութիւն չէ ունեցած ըսելու թէ ոչ մէկ օրէնք կրնայ արգիլել էրիկ մարդու մը և իր քենիին միջեւ առաջ եկած սէրը, և թէ կատարուած վիճաբանութիւնը անմէջ բան մըն է:

Այն ատեն հարկ պիտի ըլլար ընդունիլ որ Անգլիոյ մէջ գոյութիւն ունին դատապարտելի բաներ, պօռնիկ և նոյն իսկ արգիլուած սէրեր, և թէ Անգլիացին ալ, ամէն մարդկային արարածի պէս, տկար է ու մարմնական ցանկութեան ենթակայ: Արդ՝ ոև է Անգլիացի չընդունիր այդ բանը: Ու կը տեսնենք որ Լէտի Վիոլէթ Կրէվիլի պէս մեծանուն վիպագրուհի մը կը հաւատայ թէ 1907ի օրէնքին առաջ ամուսնացած կին մը մտահոգութիւն չէր ունենար, երբ իր մանկամարդ ու գեղանի քոյրը էրկանը հետ առանձին կը մնար, մինչ այսուհետեւ իրար պիտի անցնին, ամուսնոյն ու քենիին անվնաս շարժուձեւերն ու ակնարկները նշմարելով:

«Սէրը՝ օրինաւորութեան զաւակ». աւասիկ այլաբանական նկարչութեան սքանչելի նիւթ մը՝ Պրիթիշ Ակատեմիի մէջ ցուցադրուելու համար յառաջիկայ տարի:

Բարեբախտաբար օրէնսդիրը չէ զբաղած այդպիսի նուրբ վերլուծումներով, և անգլիական Խորհրդարանն ալ ժամավաճառ չէ եղած այդ տեսակ հոգեբանական վիճաբանութիւններով: Շատ մը գործաւոր ընտանիքներու վիճակը նկատի առնուած է, ուր մանկամարդ քոյրը մօր պէս կը մեծցնէ որբուկները: Ցաւախադէպ կացութիւն մը և արժանի՝ հոգածութեան առարկայ դառնալու ամէն տեսակէտներով:

Ինչո՞ւ համար իրաւունք չտալ այդ մանկամարդ կնոջ որ ճակատաբաց կրէ «մայրիկ» անունը, քանի որ մանուկները ընդհանրապէս այդ անունով պիտի կոչեն իրենց մօրաքոյրը:

Մանչէսթըր Կարտիանի սեպտ. 3ի թիւին մէջ փոքր հատուած մը կար, որով կը ծանուցուէր նոր օրինագծին համաձայն կատարուած առաջին ամուսնութիւնը: Փեսան եօթանասուն տարեկան էր, իսկ հարսը՝ վաթսունըհինգ: Այս վերջնոյն քոյրը քառասունըհինգ տարի առաջ մեռած էր, և անկէ ի վեր կը սպասէին երկուքն ալ: Թերեւս Խորհրդարան վազող ծերունին էր:

(Թան)

Թարգմ. ԶԱՐԵՀ ՆԵՄՑԷ

"ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —164—

ԺԱՆԻԷԼ ԼԸՋԻՒԷՕՐ

ԱՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ՄԵՂՍԱԿԻՑԸ

Ի.

Պ. ԼՈՒԲԷՆԻ ԽՂՃԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

— Այդ տղուն անոնց քով գտնուիլն է որ զիս շրջահայեաց կը դարձնէ, պարոն: Տասը տարիէ ի վեր այդ տղուն համար անձնազոհութիւններ կ'ընեն, մանաւանդ Օր. Ֆանի, որ իր յառաջացած տարիքին մէջ իսկ կ'աշխատի, սնուցանելու համար զանի. նախ կրթած ու հիւանդ եղած ատեն հոգացած է վրան: Հարկաւ պիտի դժգոհի հիմա, տեսնելով որ ձեռքէն կը յափշտակեն Թիէննոն, ճիշդ այն միջոցին երբ իր մխիթարութիւնը պիտի ըլլար: Աշխարհի մէջ մինակ պիտի մնայ ալ ևս: Քոյրը հոգեւարք է արդէն:

— Ինչպէս ձեռք անցուցած է այդ տղան:

— Հօրը կամքով, որ անձամբ Օր. Ֆանիի յանձնած է իր զաւակը:

— Ո՞վ է հայրը:

— Մեռած է:

— Ես ալ այդպէս կը կարծէի: Բայց մայրը ո՞վ է:

— Չենք գիտեր և յոյս չունինք գիտնալու: Ինչ ըրած է զաւկին համար: Ծանուցա՞ծ է իր զաւակն ըլլալը: Աշխարհ գալէն ի վեր զբաղա՞ծ է անով:

Պ. տը Միրըվէր շուարած մնաց պահ մը:

— Մտիկ ըրէք, Պ. Լուբէնը, յարեց ծերուկը: Եթէ երբեք այդ տղան իմ կարծածս է, անձնապէս աւելի զիս կը շահագրգռէ քան որչափ չէք ենթադրեր: Ձեզի չեմ հարցներ թէ ո՛վ է իր հայրը... Եւ արդէն դուք ալ չպիտի ըսէք: Բայց եթէ մտքէս անցած մարդն է ան, հարկաւ իրազեկ էք այն դերին զոր կատարած եմ անոր կեանքին մէջ: Բիէր Պեռնալի համար այն եղած եմ ինչ որ կ'ընէ Օր. Ֆանի անոր զաւկին համար:

Պ. Լուբէնը լուրկ ծիծաղ մը արձակեց, և իր հերաթափ գանկը սկսաւ աջ ու ձախ տատանիլ:

— Պատուական նոտար, չէ՞ք կարծեր որ տղայ մը ատենօք այն հոգածութիւնը վայելած է իմ կողմէս ի՛նչ հոգածութիւն որ Օր. Ֆանի կը նուիրէ այդ փոքրիկին:

— Ո՛չ, պարոն:

— Առաջնակարգ կրթութիւն մը տուած եմ անոր:

— Օր. Ֆանի անձամբ կը դաստիարակէ Թիէննօն:

— Ձեր Օր. Ֆանին կը զառանցէ: Պարոն նոտար, համբերութիւնս կը սպառէք: Վերը տասերկու միլիոնի արուեստական առարկաներ կան: Կ'ուզէ՞ք որ Բիէր Պեռնալի զաւակը օրին մէկը ժառանգէ զանոնք:

— Պարոն, ձեր միլիոնները և արուեստական առարկաները չեն արժեր այն շիթ մը արցունքը զոր թափել պիտի տաք Օր. Ֆանիի: Զգացում յայտնող բառ մը իսկ չըսիք այն ատենէն ի վեր երբ այդ աղջկան ու իր տղուն վրայ կը խօսիք...

— Իր տղա՛ն մի...

— Այո՛, պարոն: Այդ տղան որդեգրած պիտի ըլլար, եթէ երբեք օրէնքը չհարկադրէր հինգ տարի սպասելու: Եթէ մահը վրայ չհասնի՝ պիտի ընէ այդ բանը: Այն ատեն ո՞ւր պիտի մնան ձեր իրաւունքները:

— Պարոն Լուբէնը, չէ՞ք ուզեր անոնց հասցէն տալ:

— Ոչ, պարոն:

Պ. տը Միրըվէրի մեղրամոմի գոյն ունեցող դէմքը կաս կարմիր եղաւ: Յիշոցներու տարափ մը սկսաւ տեղալ սուր ձայնով: Այն ատեն միայն դադրեցաւ հայհոյելէ, երբ ձայնը հեղձամղձուկ դարձաւ: Պ. տը Լուբէնը վախցաւ որ ծերուկը կաթուածահար ըլլար: Բայց այդ պահուն դուռը բացուելով երիտասարդ կին մը ներս մտաւ, որուն տխրագին շնորհը և թաքուն վայելչութիւնը չքնաղ հրապոյր մը կ'ընծայէին:

— Սօլանժ, աղէկ ատեն կը հասնիք, գոչեց Պ. տը Միրըվէր, մանկամարդ կնոջ առջեւ խոյանալով:

— Տիկին Կրուլլ ըսաւ թէ հոս կը գտնուէիք, պատասխանեց տ'Էրքիւանսի կոմսուհին շնչասպառ ձայնով մը: Ուստի համարձակեցայ . . . Այնպէս կարծեցի թէ...

Սօլանժ ընդհատեց խօսքը և ցաւագին նայուածք մը ձգեց Պ. Լուբէնի վարդագոյն գանկին վրայ: Ինչ ձախողուած: Բօրնէ օրիորդներուն յարկաբաժինը բաց տեսնելով ներս խոյացած էր, առանց լսելու տիկին Կրուլլի տուած բացատրութիւնները... Հիմա ամէն ինչ կը հասկնար իրաց վիճակէն, և այդ երկու մարդոց ներկայութենէն... Ինչ որ կը յուսար գտնել այդ տան մէջ՝ հոն չէր տեսներ: Նեղացուցիչ լռութիւն մը տիրեց երեք անձերուն միջեւ: Պ. տը Միրըվէր չէր կրնար յայտնել Ֆրանսական դեսպանուհիին ինքնութիւնը, և ոչ ալ այն հզօր շահագրգռումը որ զինքը դէպ ի հոս մղած էր: Նոտարը նախազգացում մը կ'ունենար, և փափկօրէն կը ջանար ինքզինքը պարակել... Սօլանժ դժուարաւ կը զսպէր իր շփոթութիւնը և ամէն ինչ գիտնալու անձկագին փափաքը: Լուվէթէն կը հասնէր, ուր ձգած էր Մարքօ տը Սթապիան, սիրաբանելու համար Պէրանժէրի հետ, տ'Աւլենեէ մարքիզուհիին թոյլ հսկողութեան տակ:

Առաջին անգամ չէր որ Սօլանժ կուգար կը գտնէր Պ. տը Միրըվէրը՝ Հռոմէն մեկնելէն յետոյ: Շատ անգամ այդ տունը կը փութար, ուր հիմա կը զգար թէ իր զաւկէն բան մը կը ծփար և ուր կրնար օրին մէկը երեւան գալ յանկարծուստ:

Դռնապանուհին այս յաճախակի երթեւեկներուն վարժուած էր ալ ևս: Եւ որովհետեւ գիտէր թէ Պ. տը Միրըվէր կը գտնուէր գետնայարկի բնակարանին մէջ, կիսաբաց դուռը հրած էր Սօլանժի առջեւ: Յետոյ աթոռ մը դնելով դրան մօտ, հոն նստած էր՝ մրափ մը ձեւացնելով ծունկերուն վրայ առած իր կատուն:

— Պարոն Լուբէնը նոտարն է օրիորդ Բօրնէներուն, ըսաւ Պ. տը Միրըվէր, վերջապէս խզելով լռութիւնը:

— Յոգնակի մի՛ խօսիք, ըսաւ նոտարը, ուղղելով Պ. տը Միրըվէրի պարբերութիւնը և իր ճաղատ ու փայլուն գլուխը ցնցելով: Աւա՛ղ, այս պահուս Օր. Ճուլիա վերջին շունչը աւանդած ըլլալու է:

— Իրա՞ւ կ'ըսէք, մրմնջեց տիկին տ'Էրքիւանսի: Բայց այն ատեն կրտսեր քրոջը վրայ ա՛լ աւելի ծանր բեռ մը պիտի ըլլայ տղան:

Աշխոյժ նայուածքով մը նոտարը հետազօտիչ ակնարկ մը ձգեց այդ հրապուրիչ կնոջ վրայ, զոր չէր ճանչնար և որուն անունը տալէ կը զգուշանային: Պ. Լուբէնը տեսաւ որ Սօլանժ կը վրդովէր ու կը կարմրէր:

— Օհ, օ՛հ, ըսաւ ինքնիրեն:

Յետոյ մեղմօրէն յարեց.

— Ամէն պարագայի մէջ սա ծերուկ բարեկամէն աւելի յանկուցիչ է, որ իր առեղծուածային հարստութեանց այնքան յարած է:

— Ներեցէք, տիկին, ըսաւ նոտարը: Օր. Ֆանիի համար ո՛չ թէ բեռ մը պիտի աւելնայ, այլ պիտի պակսի: Քոյրը, անկար ու մտագար, յարատեւ խնամքներու կը կարօտէր: Փոքրիկ Թիէննոյի մասին չէ կարելի այդպէս ըսել, իմ բարեկամուհիիս և յաճախորդուհիիս գրածին նայելով: Պզտիկ հասակէն մեծ մարդու հովեր առած է:

— Տղուն վրայ կը խօսի՞ իր նամակներուն մէջ:

Սօլանժի զգայուն ձայնէն, դողդոջուն ժպիտէն, թախանձագին ու ճաճանչագեղ բիբերէն հասկցաւ եղածը, քանի որ Պ. Լուբէնը իբր նոտար լաւ կը թափանցէր մարդկային զգացումներուն:

(Շարունակելի)

ԱՌՏՆԻՆ ՑՈՒՑԱՏԵՐ

Ծնողք իրենց զաւկին ձեռքը գունաւոր խաղալիկ տալու չեն բնաւ, ի՛նչ տեսակէ որ ըլլայ այդ։ Ո՛չ միայն կանաչագոյն խաղալիկները՝ այլ կարմիր, դեղին և սպիտակ ներկուած ամէն տեսակ խաղալիկներն ալ թունաւոր են։ Փոքրիկ տղաք յաճախ կը նիհարնան, ելունդներ, պալարներ և այլն կ'ունենան իրենց մարմնոյն վրայ, և ծնողք կը զարմանան թէ ինչ է ասոնց պատճառը։ Այդ տեսակ թոյներու մէկ հիւլէն իսկ կրնայ փափուկ մանուկի մը կեանքը խորտակել։ Սենեակի, կառքի, օրօրոցի մէջ գտնուած գունաւոր զարդաթուղթը, կերպասը և ժապաւէնն իսկ հեռու մնալու չեն ծնողաց ուշադրութենէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Մայրագոյն Արեւելքի մասին Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութեան նկատմամբ Լոնտոնէն հետեւեալը կը գրեն վիեննական թերթի մը.

Մինչդեռ մէկ քանի շրջանակներու մէջ այնպէս կը նկատեն թէ անգլեւռուս համաձայնութենէն ամէնէն աւելի Ռուսիա օգտուած է՝ ամենամեծ առաւելութիւններ ձեռք բերելով, և թէ այդ համաձայնութիւնը բնաւ երաշխաւորութիւն մը չընծայեր Մայրագոյն Արեւելքի մէջ խաղաղութեան պահպանման համար, միւս կողմէ Անգլիոյ վարիչ շրջանակներուն պատկանողները կ'ըսեն թէ ընդհակառակը այդ համաձայնութեան իրական արժէքը փնտռելու է ոչ թէ փոխադարձ շահերու շրջանակներու սահմանումին, այլ այն իրողութեան մէջ թէ վերոգրեալ համաձայնութիւնը արմատական փոփոխութիւն մը կը նշանակէ Մեծն-Բրիտանիոյ յարաբերութեանց մէջ Ռուսիոյ հետ։ Կարելի չէ ըսել որ Անգլիոյ կառավարութիւնը մեծ զոհողութիւններով գնած է խաղաղութիւնը Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, և սա անտարակուսելի է թէ Լոնտոնի ու Բեդերսպուրկի միջեւ եղած փոխադարձ գժտութիւնները լաւ կշռուած են։ Սակայն գլխաւոր արդիւնքը այն է թէ աւելի առաջ տեղի ունեցած ձգտումը, որ տեւական հանգամանք մը առած էր, այլ եւս գոյութիւն չունի երկու տէրութեանց միջեւ։ Մայրագոյն Արեւելքի մասին այս համաձայնութիւնը աւելի պիտի բարւոքէ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները։ Ամէն պարագայի մէջ խիստ բարեբաստիկ արդիւնք մը պէտք է նկատել այն իրողութիւնը թէ փոխադարձ վստահութեան թուական մը կը սկսի Մայրագոյն Արեւելքի համար։ Այս կէտը ո՛րքան վճռական կարեւորութիւն մը ունի որ համաձայնութեան մանրամասնութեանց վերաբերեալ գնահատումը մը շատ երկրորդական խնդիր մըն է։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Թանկեպլատ, Ռումանիոյ թագաւորին Վիեննա այցելելուն վրայ խօսելով, կ'ըսէ.

Ռումանիոյ և Աւստրիա-Հունգարիոյ միջեւ տիրող բացարձակ համաձայնութիւնը արդէն աւանդական հանգամանք մը առած է։ Սիրալիր յարաբերութիւններ կը գտնուին ո՛չ միայն երկու դրացի Պետութեանց վեհապետներուն, այլ պետական մարդոց միջեւ ալ, որոնք, վեհապետներուն մտադրութեանց համաձայն, կ'աշխատին խաղաղութեան պահպանման համար։ Ռումանիոյ թագաւորը ճշդած է արտաքին քաղաքականութեան տրուելիք ուղղութիւնը։ Ռումանիա, առանց նկատողութեան առնելու նախարարական փոփոխութիւնները, միշտ այդ քաղաքականութեան կը հետեւի՝ իր մասին աջակցելով խաղաղութեան պահպանման։ Պէտք է նաեւ խաղաղութեան պահպանման տեսակէտով քաղաքական կարեւորութիւն մը ընծայել Ռումանիոյ թագաւորին կողմէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքիի ընդունելութեան։ Կ'ենթադրուի թէ այդ ընդունելութեան հետեւանքը պիտի ըլլայ աւելի բարեկամական մերձեցում մը Ռուսիոյ և Ռումանիոյ միջեւ, և այդ արդիւնքը ամէն տեղէ աւելի Վիեննայի խաղաղասէր շրջանակներուն մէջ համակրութեամբ պիտի ընդունուի։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՃԱՌԸ

Գերմանիոյ կայսրը, Մէմէլի մէջ ազգային յիշատակարանին բացումը կատարելէ ետքը, տեղւոյն քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ ճառ մը խօսեցաւ։ Յիշեց 1807ի իրողութիւնները և ըսաւ թէ Պրուսիոյ ժողովուրդը, իր վեհապետին օրինակին հետեւելով համակերպած է Ամենաբարձրեալին կամքին և ընդունած է թէ Աստուծոյ արդար ձեռքն է որ այս պատուհասը կը պատրաստէ։ Կայսրը յարեց. — «Ատոր արդիւնքը այն եղաւ որ Պրուսիա կրօնքին փարեցաւ։ Մեր նախնիք իմացան աստուածային այդ ազդարարութիւնը և ատոր համար է որ Աստուած զիրենք չլքեց։ Այդ է դասը զոր 1807 մեզ կուտայ. հաւաքական վստահութիւն Աստուծոյ վրայ։» Յետոյ Վիլհէլմ կայսրը, բաղդատութիւն մը ընելով 1807ի և 1907ի միջեւ, յարեց. — «Հիմա, մէկ դար առաջուան հետ բաղդատելով, խաղաղութեան թուականի մը մէջ կ'ապրինք։ Այսու հանդերձ այդ թուականը իր մեծութիւնն ալ ունի։ Մէմէլ ո՛չ միայն Պրուսիոյ ծայրագոյն սահմանագլուխն է, այլ նաեւ գերման կայսրութեան, և մենք ներկայ կը գտնուինք այդ կայսրութեան յաղթանակին գիտութեան և արուեստներու կառուանին մէջ։ Սակայն այս հրաշալի զարգացումը հա՞րկ է մեզ այն աստիճան հպարտութիւն պատճառէ որ նոյն իսկ մեր զօրութեան աղբիւրը մոռնանք։ Ո՛րքան աչքառու տեղ մը գրաւենք, այնքան ամէն տեսակ արհեստներով և ամէն տե- [illegible] պէտք է ատոր մէջ խոստովանիլ աստուածային նախախնամութեան մէկ նշանը։ Եթէ Աստուած տակաւին մեծ պաշտօն մը վերապահած չըլլար մեր ժողովուրդին, այսքան գեղեցիկ հանճար մը տուած պիտի չըլլար անոր։ Ուստի, մեր յառաջդիմութիւնները տեսնելով, պարտաւոր ենք երախտագիտութեամբ մեր աչքերը դէպ ի երկինք բարձրացնել, և ատոնց ամէնքը պէտք է մեզ սորվեցնեն թէ այսօր իսկ, այս ծաղկեալ թուականին մէջ, պէտք է հաւատարիմ մնալ ամէն տեսակ բարգաւաճման վաղեմի աղբիւրներուն»։ Կայսրը սապէս աւարտեց իր ճառը. — «Մեր բոլոր երջանկութիւնները և յաջողութիւնները աստուածային շնորհաց կը պարտինք, և այդ կերպով, աստուածային ճամբուն հետեւելով է որ համոզուած ենք թէ մեր գործը կը կատարենք և հաստատամտութեամբ, կ'աշխատինք երբ դեռ ցորեկ է։ Ուստի իւրաքանչիւրը պիտի կրնայ աշխատիլ իր զբաղումովը, ըլլա՛յ գիտուն, արուեստաւոր, երկրագործ կամ զինուոր, ինչպէս վայել է բարի քրիստոնեայի մը և բարի Գերմանացիի մը։ Այդ պայմաններուն մէջ գործի մարդիկ պիտի ըլլանք, կորովի ժողովուրդ մը որ, աչքերը դէպ ի Աստուծոյ յառած, առաջ պիտի քալէ այն գիտակցութեամբ թէ մեծ պարտականութիւններ և մեծ պաշտօն մը ունի կատարելիք։» Յետոյ կայսրը յորդոր կարդաց Մէմէլի բնակիչներուն որ իրենց զաւակները մեծցնեն՝ Գերմանիան ու կրօնքը սիրելու գաղափարներով տոգորուած։ Վիլհէլմ Բ. յարեց. — «Այդ կերպով է որ նաեւ բարգաւաճ ապագայ մը պիտի պատրաստուի Մէմէլի քաղաքին, որուն համար սրտանց կը մաղթեմ Աստուծոյ օրհնութիւնը։»

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մ. Նահանգաց գանձային նախարարին կողմէ ղրկուած առեւտրական յանձնաժողով մը Բարիզ ժամանեց։ Քննութիւն պիտի կատարէ եւրոպական արտածման ապրանքներու գիներուն վրայ, որպէս զի ամերիկեան մաքսային սակացոյցին արդար կիրառումը ապահովէ՝ ապրանքներու դասաւորման և գնահատման տեսակէտով։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն Մ. Նահանգաց գանձային խորհրդական Պ. Ճէյմս Ռէյնոլտս, մաքսային մասնագէտներու Խորհուրդին նախագահ Պ. Մարիոն տը Վրայս և Պ. Պայրըն Ուէյդ։ Յանձնաժողովը իր կեդրոնը Բարիզի մէջ պիտի հաստատէ. յետոյ Վիեննա, Պերլին, Բէնդա ու Լոնտոն պիտի երթայ։ Այս օրերս պիտի այցելէ Լիմօժի յախճապակիի գործարանները՝ ատոնց արտադրութեանց իսկական գինը հասկնալու։ Այդ ապրանքները Ֆրանսայէն մեծ քանակութեամբ Մ. Նահանգները կը ղրկուին։ Մինչեւ հիմա այդ ապրանքներու գիները ամերիկեան մաքսատանց մէջ կը նշանակուէին այն քանակութեամբ որով Բարիզի մէջ հատով կը ծախուին, և ոչ թէ մեծաքանակ առաքման գիներով։ Այդ պատճառով ֆրանսական արտադրողները կը գանգատին։ Ամերիկեան յանձնաժողովին կատարելիք քննութեանց առարկաներէն մէկն ալ այդ խնդիրն է։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈԳԻՆԵՐ ՀԱՆՔԻ ՄԸ ՄԷՋ. — Պելճիքէն հետեւեալը կը հեռագրեն Բարիզի թերթերուն. — Այս միջոցիս ընդհանուր խօսակցութեան առարկայ կ'ըլլայ տարօրինակ պատմութիւնը ոգիներու երեւումին հանքի մը մէջ, ինչ որ խոր տպաւորութիւն գործած է Լիէժի հանքագործներուն վրայ։ Անցեալ շաբաթ գիշեր, կէս գիշերէն մէկ ժամ ետքը, ածուխի հանքի գործաւոր մը՝ Նիքոլա Հանրի իր մէկ ընկերոջ հետ աշխատանքներ կը դիտէր հանքի մը «կալըրի»ին մէջ, երբ իրմէ քանի մը քայլ հեռուն տեսաւ գրեթէ մէկ մեթր բարձրութեամբ կին մը՝ սպիտակ հագած։ Նիքոլա ձեռքի լապտերը վեր առաւ, լաւ տեսնելու համար, բայց լապտերը մարեցաւ և գործաւորները փախան։ Գործաւորը հետեւեալ իրիկունը, ուրիշ ընկերոջ մը հետ, հանքը իջաւ և դարձեալ միեւնոյն ժամուն սպիտակ կինը տեսաւ և լապտերները մարեցան։ Երկու գործաւորները, խելայեղ, փախան, յայտարարելով որ այլ եւս պիտի չաշխատին այդ հանքին մէջ։ Տակաւին կարելի չէ եղած բացատրել այդ երեւոյթը։

ԳՈՂՆԱԼՈՒ ԵՒ ՀԱՒԱՔԵԼՈՒ ՄՈԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Անցեալ շաբթու Լոնտոնի մէջ մարդ մը ձերբակալուեցաւ, որ 109 զոյգ կօշիկ գողցած էր, որոնք իր տան մէջ խնամքով շարուած էին, ցուցահանդէսի մը պէս։ Այս մարդուն մենամոլութիւնն է կօշիկի հաւաքածոյ մը ունենալ։ Գողնալու մոլութիւն մը, որ հիւանդագին դրդում մըն է ոմանց մէջ, ու և է առարկայի համար միայն, հաւաքելու մոլութիւնն ալ իր հետ ունի միշտ։ Օրինակի համար, անցեալները Բարիզի մէջ ալ ձերբակալուեցաւ երիտասարդ մը, որ ճաշասենեակի փոքր զանգակ մը գողցած էր, և որուն բնակարանէն 432 ուրիշ զանգակներ գտնուեցան, մեծ պզտիկ, զանազան ձեւերով։ Այս երիտասարդը երբ զանգակ մը տեսնէր, անդիմադրելի փափաք մը կը զգար անոր տիրանալու։ Գողնալու մենամոլութիւնն ունեցող ուրիշ անձ մըն ալ, որ երկար ատենէ ի վեր անգլիական ակումբները կը յաճախէր, ծխամորճ կը գողնար միշտ։ Ամէն օր զանազան ակումբներ կը յաճախէր, որոնց անդամ էր, և կը գողնար ձեռք անցուցած ծխամորճները։ Բնակարանին մէջ հազարէն աւելի ծխամորճներ գտնուեցան, զորս խնամքով կարգադրած էր և բնաւ չէր գործածեր սակայն։

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆԸ ՃԱՊՈՆԻ ՄԷՋ. — Թօքիոյի լրագիրները կը գրեն թէ գերմաներէն սորվողներու թիւը շատ նուազած է վերջերս Ճափոնի մէջ։ Այս իրողութիւնը հաստատուած է Թօքիոյի լեզուաբանական վարժարանին տարեկան հարցաքննութեանց առիթով։ 1900 յուլիսին, տեղի ունեցած տարեկան քննութեան ատեն —որ միանգամայն առաջին տարին էր նոյն վարժարանին հաստատման— տեսնուեցաւ որ աշակերտաց մեծագոյն մասն անգլիերէն, չիներէն, գերմաներէն ու ռուսերէն սորվելու աշխատած էին։ Ֆրանսերէն, սպաներէն և քորէաներէն լեզուները ետ մնացած էին։ 1904 տարւոյն մէջ, չիներէն սորվողներուն թիւը կրկնապատկուած էր, իսկ անգլիերէն սորվողները զգալապէս նուազած և գերմաներէն սորվող աշակերտներն ալ շատցած էին։ Բայց 1907ին գերմաներէն սորվողներուն թիւը շատ նուազեցաւ և հօթներորդ կարգին իջաւ՝ այսինքն այս տարի աւարտական քննութեանց ատեն անգլիերէն ուսանողներուն թիւն էր 30, չիներէն՝ 27, ռուսերէն՝ 21, ֆրանսերէն՝ 20, սպաներէն՝ 19, քորէաներէն՝ 16 և գերմաներէն սորվողներուն թիւն էր 13։

ԿԻՐԱԿԻԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 29 սեպտ. — Պատէնի մեծ դուքսը, որ մէկ քանի օրէ ի վեր ծանրապէս հիւանդ էր, երէկ առտու մեռաւ։ Գերմանական բոլոր լրագիրները ներբողական ընդարձակ յօդուածներ կը հրատարակեն վախճանեալ մեծ դուքսին նկատմամբ։ Վիլհէլմ կայսրը ներկայ պիտի գտնուի յուղարկաւորութեան։ Պատէնի մեծ դուքսը ծնած էր 1826ին և ամուսնացած 1856ին՝ Պրուսիոյ Լուիզ իշխանուհիին հետ։ Իր հօրը՝ Լէոբոլտ մեծ դուքսին յաջորդեց 1852ին իբրեւ խնամակալ և չորս տարի ետքն ալ մեծ դուքս եղաւ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը տարակուսի ստուգութեանը Վիներ Թակեպլատի այն լուրին թէ Յունաստանի և Ռումանիոյ վէճին լուծումը մօտալուտ եղած ըլլայ։

—Պոլիդիքէ Քորէսբոնտէնց կ'ըսէ թէ Կարոլ թագաւորին և Պառոն Էրէնթալի ու Պ. Իզվոլսքիի միջեւ կատարուած խորհրդակցութեանց պահուն Յունաստանի և Ռումանիոյ վէճը քննուեր է։ Ռումանիոյ թագաւորը յայտարարեր է թէ Սդուրցայի Դահլիճը, փափաքող ըլլալով հանդերձ եղած դժուարութիւնները կարգադրելու, տեղի պիտի չտայ կարգ մը խնդրոց վրայ։

ԲԱՐԻԶ. — Քննութեան մը հետեւանքով Բարիզի երդուեալ դատաւորները կարծիք յայտնեցին թէ մահու պատիժները պէտք է գործադրուին։

ՀՌՈՄ. — Մոնդինեազօ կոմսուհին (Սաքսոնիոյ նախորդ իշխանուհին), հիմա Տիկին Դոզէլլի, և ամուսինը Ֆլորենցա ժամանեցին՝ փոքրիկ Մոնիքայի հետ։ Հանրութիւնը համակրական ընդունելութիւն մը ըրաւ անոնց։

— Մոնիքան յանձնելու խնդրոյն վերաբերեալ վէճը նոր երեւոյթ մը առաւ։ Սաքսոնիոյ արքունիքը կ'երեւայ թէ ընդունած է Մոնդինեազօ կոմսուհիին փաստաբանին առաջարկութիւնները։ Այդ փաստաբանը Ֆլորենցա ուղեւորեցաւ՝ տանելով նոր առաջարկութիւններ։ Մոնիքա փոքրիկ իշխանուհին Ֆիէզոլէ տարուեցաւ։

— Տրէզտայի լրագիրը կ'ըսէ թէ Սաքսոնիոյ արքունիքը պաշտօնապէս իմանալով Մոնդինեազօ կոմսուհիին ամուսնութիւնը՝ երգիչ Դոզէլլիի հետ, իսկոյն հարկ եղած ձեռնարկները պիտի ընէ՝ Մոնիքա փոքրիկ իշխանուհին ետ առնելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ. — Քոննոթի դուքսին կողմէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր տրուած այցելութիւնը Վիեննայի մէջ ապացոյց մը կը նկատուի թէ Անգլիա վստահ է աւստրօռուսական յարաբերութեանց։

—Վիեննայի մէջ ծաղկախտի դէմ պատուաստուողներուն թիւը մէկ միլիոնէ աւելի է։ Վիեննայի քաղաքապետութեան Խորհուրդին մէկ նիստին մէջ քաղաքապետը չափազանցուած նկատեց այդ հիւանդութեան մասին եղած զրոյցները, ըսելով որ այդ զրոյցները միլիոններով վնաս հասուցած են վաճառականութեան։

ՊԵՐԼԻՆ. — Նոյեմբեր 9ին գերման երկու յածաւորականներ պիտի հետեւին Հոհենձոլերն զբօսանաւուն, որով Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին Լոնտոն պիտի ուղեւորին։ Մանշի և Ատլանտեան անգլիական նաւատորմիները բաց ծովու մէջ պիտի դիմաւորեն գերման զբօսանաւը։

— Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանուհիին ծննդաբերութիւնը նոյեմբերին տեղի պիտի ունենայ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Աւստրիոյ Լէոբոլտ նախկին արքիդուքսը պիտի ամուսնանայ Մարիա Ռիդլէր հետ, Սէլլիզիայէն հարուստ ընտանիքի մը աղջիկը։

— Մօտերս հաւաքական ծանուցագիրներ պիտի փոխանակուին՝ Պ. Իզվոլսքիի և Պառոն Էրէնթալի տեսակցութեանց մասին։

— Պ. Իզվոլսքի, Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ներկայանալէ առաջ, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆերտինանտ արքիդուքսին և Վիեննայի ֆրանսական դեսպան Պ. Քրոզիէի հետ։

— Վլատիմիր Ալեքսանտրովիչ մեծ դուքսը և դքսուհին, երէկ, Վիեննա ժամանեցին։ Կայարանին մէջ ընդունուեցան Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր և Ֆրանց Ֆերտինանտ արքիդուքսին կողմէ. յետոյ, ժողովրդեան կողմէ համակրութեամբ ողջունուելով, Հօֆպուրկ գացին, ուր ընդունուեցան Մարիա-Անթոնիետա արքիդքսուհիին կողմէ։ Կէսօրէն ետքը կայսրը այցելութիւն տուաւ մեծ դուքսին։ Գիշերը պալատան մէջ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ մեծ դուքսին և մեծ դքսուհիին։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ արքիդուքսերը և արքիդքսուհիները։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին Բոլեարնաեա Զուիեզտա զբօսանաւով գացին իրենց պտոյտները շարունակելու համար։

ԼԱ ՀԷ. — Նաւային պատերազմի յանձնաժողովը, քննելով պատերազմի ատեն չէզոք Պետութեանց իրաւունքներուն և պարտականութեանցը վերաբերեալ ծրագիրը, ի մէջ այլոց ընդունեց յօդուած մը՝ տրամադրող թէ պատերազմիկներու նաւերը, չէզոք նաւահանգիստի մը մէջ, կրնան պէտք եղածին չափ ածուխ և ուտելիք ստանալ՝ իրենց երկրին ամէնէն մօտ նաւահանգիստը երթալու համար։ Պարէնաւորման այդ գործողութիւնը 26էն 48 ժամ պիտի կրնայ տեւել։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ. — Վուչովի հրդեհին հետեւանքով, զոր կարելի եղաւ մարել, ձէթի մեծ մթերանոց մը բռնկեցաւ։ Հարիւր հոգի մեռան։ Քաղաքին մէջ գողութիւններ կը կատարուին։

ԲԱՐԻԶ. — Պէզիէի Սէրվիա համայնքին մէջ ողողմանց հետեւանքով տուներ փլան և շատ մարդեր մեռան։ Հունձքերը փճացած են։

ՄԱԼԱԳԱ. — Ողողմանց հետեւանքով երկու հազար ստորնայարկեր անբնակելի դարձած են։ Տասներկու հազար հոգի անպատսպար մնացած են։ Պարսէլոնայի քաղաքին մէջ մաս մը ողողուած է։

ԲԱՐԻԶ. — Օրանի նաւահանգիստին (Ալժէրի) մէջ ժանտախտին գոյութիւնը պաշտօնապէս հաստատուեցաւ։ Ցարդ երկու մահեր միայն պատահած են։ Խիստ միջոցներ ձեռք առնուեցան։

—Արեւելեան Ճեպընթացը, առջի գիշերը, մշուշի հետեւանքով նշանները չտեսնելով Նանսիէն եկող կառախումբի մը զարնուեցաւ։ Արեւելեան Ճեպընթացին վայրաշարժը կտոր կտոր եղաւ. մահճաբարձ վակոններէն երեքը մասամբ խորտակուեցան։ Նանսիի կառախումբին մէկ պաշտօնեան մեռաւ և մէկն ալ վիրաւորուեցաւ. քանի մը հոգի ալ թեթեւ վէրքեր ստացան։

ԼՈՆՏՈՆ. —Սըր Ճօն Պըլ Լոնտոնի լորտ քաղաքապետ ընտրուեցաւ միաձայնութեամբ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց թէ Պ. Ռուզվէլդ ընտրելի պիտի չըլլայ նախագահութեան։

ԹՕՔԻՕ. —Ճափոնի իշխանութիւնները և ժողովուրդը սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրին Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարար Պ. Դաֆդի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Պալայի աստիճան տրուեցաւ Պետական Խորհուրդին ելմտական ճիւղին անդամներէն Մավրոկորտաթօ էֆ.ի։ Ռումէլի Պէյլէրպէյիի աստիճան՝ Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիին առաջին ճարտարագէտ Մայսնէր փաշայի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Իզմիրի վաճառականներէն Բրինճճըզատէ Հաճի Ֆէհմի պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Լոնտոնի մէջ վաճառական Էմին Սիւլէյման պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ. — Պիթլիսի Նահանգին գանձանաց Տնօրէն անուանուեցաւ Պէօզըրի գաւառակին նախորդ մալ միւտիրի Թահա էֆ.։

— Պրուսայի Նահանգին Իսկիշէհր գաւառակին Նաիպ անուանուեցաւ Բէրմէտիի նախկին Նաիպ Սիւլէյման էֆ.։ Սըվազի Նահանգին Հաւզա գաւառակին Նաիպ անուանուեցաւ Լըճէի նախորդ Նաիպ Մուսթաֆա Զարիֆ էֆ.։ Տրապիզոնի Նահանգին Օրտու գաւառակին Նաիպ անուանուեցաւ Նաիպներու վարժարանին շրջանաւարտներէն Րամիզ էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան դատական ճիւղին նախագահ միւշիր Հաճի Հիւսէյին փաշայի։ Ականակուռ Իֆթիխար՝ արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի։ Ականակուռ Իֆթիխար՝ Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիին առաջին ճարտարագէտ Մայսնէր փաշայի և առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ նոյն երկաթուղիին շահագործման Տնօրէն Կոտէն էֆ.ի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Կայս. զինուորական վարժարանին թնդանօթաձգութեան ուսուցիչ ֆէրիգ Ահմէտ Մուխթար փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Ատալիոյ Յունաց Պատրիարք Տ. Ղերղորիոսի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Յունաստանի Վեհ. Թագաւորին որդւոյն՝ Խրիստոֆոր իշխանին դաստիարակ Տօքթ. Ռուպէր Սդուքէրի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պէյրութ-Դամասկոսի երկաթուղիին շահագործման Տնօրէն Պ. Պորկէնի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ֆրանսացի Տօքթ. Տոսթուռնիէռի, Սամսոնի կղզիին առողջապահական ժողովին անդամ Անաքրոդա Սդամադիատի էֆ.ի, Նաֆայի գայմագամ Ասաֆ պէյի և Իսկիշէհրի երեւելիներէն Ջէյդունիզատէ Թէվֆիգ էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Էլ-Մահրուսա զբօսանաւուն հրամանատար գնդապետ Հասան Ապտալի պէյի, Սամոսի ժողովին անդամներէն Խոյոթիոս էֆ.ի, նոյն ժողովին երեւելիներէն Զավորինօ էֆ.ի և տեղական կառավարութեան արկղակալ Զիմիրոնի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Կ. Պոլսոյ արտածման ծխախոտի գործարանին Տնօրէն Պ. Հէնրի Իպիլայի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանատան թարգմանի օգնական Թայքէնեննան Հայկ էֆ.ի։

— Լիագաթի ոսկի շքադրամ՝ Եգիպտոսի Խտիվին թուրքերէնի դիւանապետ Մէհմէտ Իզզէտ պէյի և Խտիվին անգլիերէնի քարտուղար Բրոտէր պէյի։

— Լիագաթի ոսկի շքադրամ՝ Յունաստանի Վեհ. Թագաւորին Թիկնապահներէն հեծելազօրքերու դէր-դնդապետ Պ. Միլիոնի Յոքոնիի։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ֆրանսայի կառավարութիւնը արծաթ շքադրամներ տուաւ Տիրպէքիրի ոստիկան-զինուորներու գունդէն Եուսուֆի, Մէհմէտ Էմինի, Յովհաննէսի ու Ստեփանի։ Իտալիոյ կառավարութեան կողմէ «Կրօն Բրի» և Նաբլիօ քաղաքին մէջ հաստատուած ցուցահանդէսին յանձնաժողովը ոսկի շքադրամ տուաւ մանիֆաթուրաճի Լեւոն Սարաճեանի, որ օսմ. շաքարեղէններ ղրկած էր նոյն ցուցահանդէսին։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց ատոնց ընդունելութիւնը և գործածութիւնը։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութեան խորհրդական Շիւքրի էֆ.ի նախագահութեամբ և վճռաբեկ ատեանին անդամ Քաթթաքի էֆ.ի ու ելմտական Նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Մահմուտ Էսատ էֆ.ի անդամակցութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ պաշտօն ունի հետազննել Կայս. Նահանգներու դատական գործառնութեանց մասին առնուած որոշումներուն կիրառմանը և աւելի եւս բարեկարգել ու կանոնաւորել. նաեւ վերջերս Կայս. Իրատէով տրուած որոշումները կատարելապէս գործադրել։

ՆԱԵՍ. ՇՆՈՐՀ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց օրինական քանակութենէն աւելի ամսաթոշակներ յատկացնել ընտանիքներուն յիւզպաշիի մը, տասնապետի մը և երեք զինուորներու, որոնք աւազակներ հալածելու միջոցին մեռած են։

— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ելմտական գանձէն ամսաթոշակ յատկացնել ընտանիքին Իպրահիմ անուն զինուորի մը, որ Քէսրիէի շրջակայքը աւազակներու հետ կատարուած ընդհարումի մը պահուն մեռած է։

ԶԻՀՆԻ ՓԱՇԱ, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, կիրակի առտու Կայս. Պալատ գնաց և հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած Կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց։ Զիհնի փաշա, յետոյ, Բ. Դուռը երթալով ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նիստին։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Վեհ. Սուլթանին Ծննդեան տարեդարձին օրը տեղւոյն Կայս. գոմիսէրութեան պաշտօնարանը դրօշներով զարդարուեր է։ Իսլամները հոն փութալով, իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցեր են։ Թէ՛ միւֆթիին և թէ Կայս. գոմիսէրին կողմէ բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Սուլթանին համար։ Յետոյ պարտէզը սեղան մը տրուեր է իսլամներուն։ Քիչ վերջը իշխանին ու պուլկար կառավարութեան ներկայացուցիչները գոմիսէրութեան պաշտօնարանը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուեր են։ Գիշերը նոյն պաշտօնարանը լուսազարդուեր և սեղան մը տրուեր է։

ԽՏԻՎԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ. — Եգիպտոսի Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշա, մայրը ու տիկինը, շաբաթ օրը Աղեքսանդրիա ուղեւորեցան Էլ-Մահրուսա շոգենաւով։ Նոյն օրը ժամ 6ին Խտիվը, իր հիւրամեծարներուն և հետեւորդներուն հետ, իր մօրը Պէպէքի ապարանքէն պալատական կառքերով Կայս. Պալատ գնաց, ուր ճաշեց. յետոյ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունենալով, իրեն նկատմամբ եղած Կայս. շնորհներուն համար իր երախտագիտութիւնը և միանգամայն հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։ Կայս. արտօնութեամբ Խտիվը, ժամ 8ին, իր հետեւորդներուն հետ Պէպէք վերադարձաւ։ Խտիվին կառքին մէջ կը գտնուէր երկրորդ սենեկապետ Նուրի փաշա, որ պաշտօն ունէր Վեհ. Սուլթանին անունով ողջերթ մաղթել։ Խտիվը, Նուրի փաշա, հիւրամեծարները և հետեւորդները Բէպէքէն շոգենաւով գացին Էլ-Մահրուսա զբօսանաւը, որ Պէպէքի առջեւ կեցած էր։ Միեւնոյն ատեն նոյն զբօսանաւը ժամանեցին նաեւ Խտիվին մայրը ու տիկինը։ Քիչ վերջը Էլ-Մահրուսա ժամանեց նաեւ քինապետ Կանի աղա, որ Վեհ. Սուլթանին անունով ողջերթ մաղթեց Խտիվին մօրը ու տիկնոջը։ Նուրի ու Հիւսնի փաշաները մինչեւ Սէրայ-Պուրնը գացին Էլ-Մահրուսաով, և ողջերթ մաղթեցին։ Ապպաս Հիլմի փաշա խնդրեց Նուրի փաշայէն որ իր երախտագիտութիւնները մատուցանէ յոտս Կայս. Գահոյից։ Ապա Նուրի ու Հիւսնի փաշաները Տօլմա Պաղչէ ցամաք ելան և Էլ-Մահրուսա ճամբայ ելաւ՝ դրօշներով զարդարուած։ Նաւազները կայմերուն վրայ ելած էին և նուագածուները Համիտիէ քայլերգը կը նուագէին։ Կայս. պահականաւը հարկ եղած նաւային պատիւները ընծայեց։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրութիւնը պիտի ստորագրուի արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի և ռումանական դեսպան Պ. Բաբինէսքուի կողմէ։ Պ. Բաբինէսքու, որ արձակուրդով Պուքրէշ կը գտնուի, Կ. Պոլիս վերադառնալուն ստորագրութեան գործողութիւնը պիտի կատարուի։

—Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ կնքուելիք հիւպատոսական պայմանագրութիւնը, Նախարարաց Խորհուրդին կողմէ քննուելէ ետքը, Կայս. Պալատ մատուցուեցաւ։

ՄԱԽՍՈՒՍԻ վարչութիւնը Իզմիր շոգենաւը յատկացուց՝ Սուրրէի Հիւմայունը Պէյրութ տանելու համար։ Իզմիր Էրէյլի գնաց ածուխ առնելու համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ Վեհ. Սուլթանը, Դրամալի զօրավարը իր ներկայութեանը ընդունած պահուն, յանձնարարեր է զօրավարին որ իր բարեկամական զգացմանց հաւաստիքը հաղորդէ Վիքդոր Էմմանուէլ թագաւորին։

ԱՐՄՏԻՔՆԵՐԸ. — Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց Պուլկարիոյ ժամանմանց մասին ալ գործադրել՝ արմտիքներու նկատմամբ տրուած որոշումը՝ այսինքն թէ Պուլկարիայէն Կ. Պոլիս բերուած ցորեններն ալ մաքսէ զերծ և ալիւրները միայն հարիւրին վեց տուրքի ենթակայ ըլլան՝ հացի գինը աժանցնելու նպատակով։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Ջէննաա պաշտօնարանին տեղեկագրուեցաւ թէ Օսմանիէ գաւառակին մէջ պուլկար աւազակներ սպաններ են հինգ Պուլկարներ, նաեւ վիրաւորեր են երկու Պուլկարներ։ Տեղական կառավարութիւնը իմանալով խուզարկութեան ձեռնարկել տուած է՝ այդ աւազակները ձերբակալելու համար։

ԲՈՒԴԱՓԵՇԹԻ մէջ 1909ին Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հովանաւորութեանը տակ գումարուելիք բժշկական համաժողովին մասնակցելու համար Կայս. կառավարութեան ալ հրաւէր ուղղուած է։

ՊԵՐՆԻ օսմ. դեսպանատան խորհրդական Մէհմէտ Րաղըբ պէյ, Կայս. կառավարութեան կողմէ ներկայ պիտի գտնուի 1908ին Ժընեւի մէջ գումարուելիք աշխարհագրական միջազգային համաժողովին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ քիմիագէտներէն Վալտէնպէրկի մէջ ուսուցիչ Պ. Օլէն Հօթ դրութիւն մը գտած է մարդու և անասնոց արիւնները զանազանելու համար, ինչ որ խիստ կարեւոր է ոճրագործութեանց առթիւ հատու գործիքի մը վրայի արեան բիծը մարդո՞ւ թէ անասունի ըլլալը ճշդելու համար։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, քիմիագէտ դէր-հազարապետ Ճէվատ պէյ երէկ Գերմանիա ուղեւորեցաւ՝ վերոգրեալ դրութիւնը հոս ալ գործադրելու մասին ուսումնասիրութիւն կատարելու համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ քարափներու Ընկերութիւնը մաքսային նոր շէնքերուն կառուցման ձեռնարկած ըլլալով, խնդրեց Կայս. կառավարութենէն փութացնել՝ նոյն տեղերուն կից գտնուած շէնքերուն Պետութեան կողմէ գնուելու գործողութիւնները։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ ֆէրիգ Շիւքրի փաշա, հարիւրապետ Ապտի ու Րէուֆ պէյերուն հետ, հոկտ. 4էն 7 (Ն. Տ.) ներկայ պիտի գտնուին Աւստրիոյ աշնանային ռազմափորձերուն Բլակէնֆորդի մէջ։

ՍԱՄՈՍԻ վեց տղաք, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, պիտի ընդունուին Կ. Պոլսոյ վարժարաններէն մէկը։ Այդ տղաք առջի օրը Կ. Պոլիս ժամանեցին։

ԼՈՒՑԿԻԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ. — Անգլիացի ու աւստրիացի դրամատէրներու խումբ մը Կայս. կառավարութեան դիմած է՝ լուցկիի մենավաճառ հաստատելու Կայս. երկիրներու մէջ։

ՍԷՖԹԻՔՈՒԼԷԻ մէջ, առջի օրը, կատարուեցաւ յունական հիւանդանոցին վրայ ըլլալիք յաւելումներու հիմնարկէքը։ Ներկայ էին Յոաքիմ Գ. Պատրիարքը, ուրիշ եկեղեցականներ և Մավրոկորտաթօ ընտանիքին անդամները, որոնց ծախքով կը կատարուի այդ յաւելումը։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԿԱՌՔ. — Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մասնագէտներու դիւանը կը քննէ Գասթէմոնիի և Էրէյլիի ճամբուն վրայ ինքնաշարժ կառքեր բանեցնելու ծրագիրը՝ ուղեւոր, ապրանք եւն. փոխադրելու համար։

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ այն վայրերը, ուր ժողովուրդը գլխաւորաբար երկրագործութեամբ կը զբաղի, և ուր Երկրագործական Պանքայի ճիւղեր հաստատուած չեն, այդ կարգի ճիւղեր պիտի հաստատուին՝ երկրագործութիւնը խրախուսելու համար։

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ կը գրեն թէ Բէօթէքի կողմերը յորդահոս անձրեւներէն գոյացած հեղեղները զանազան վնասներ պատճառեր են։ Բէօթէքի մէջ գետին մօտ գտնուած տաղաւարները, ծառերը և կամուրջ մը ջուրերէն քշուեր են։ Անասնոց կորուստ ալ կայ։

ԼԱԹԱՔԻՈՑ մէջ գտնուած ասֆալդի հանքերը 50,000 ոսկիի գնեց Աղեքսանդրիոյ վաճառականներէն Պ. Ջէրվուտաքի, որ ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմեց՝ ի մօտոյ արտածմանց ձեռնարկելու և հանքերու վայրերէն մինչեւ ծովեզերք նեղ գիծով երկաթուղի մը շինելու համար։

ԻԶՄԻՐ-ԱՅԴԸՆԻ երկաթուղիին բաժնետէրերու ժողովը վերջերս գումարուեցաւ։ Կարդացուած տեղեկագիրէն հասկցուեցաւ թէ 1907 յունիս 30ին աւարտող վեցամսեայ շրջանին հասոյթը եղած է 124,503 անգլիական ոսկի և ծախքը՝ 56,017, որով գոյացած շահն է 68,486 ոսկի. անցեալ տարի 57,936 ոսկի էր։ Ժողովը որոշեց ութ շիլին շահաբաժին տալ։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ առնուած լուրերու նայելով, Նեղոս գետը այս տարի պէտք եղածին պէս յորդեր և շրջակայ բոլոր հողերը ոռոգեր է, որով այս տարի բերքերը գոհացուցիչ պիտի ըլլան։ Միւս կողմէ Նեղոսի եզերքներուն թումբերը աւելցած ու ընդարձակուած ըլլալով, յառաջիկային արտերը աւելի կանոնաւորապէս պիտի ոռոգուին և բերքերն ալ միեւնոյն համեմատութեամբ առատ պիտի ըլլան։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան Իմոճըն պահականաւին սպաները, անցեալ օր, Փաշա Լիման գացած էին որսորդութեան համար։ Նաւազները որոնք մակոյկով մը եզերքը կը տանէին, առագաստով պտոյտ մը ձեռնարկեցին, սակայն յանկարծական փոթորիկէ մը մակոյկը շրջեցաւ և մէջը գտնուած վեց նաւազները ծովը ինկան։ Ասոնց չորսը ազատուեցան, իսկ երկուքը խեղդուեցան։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԿԵՂԾ ՋՈՒՐԵՐ. —Կայս. բժշկական վարժարանը, կ'ըսէ Իգտամ, նկատելով որ «Սարիզա» անունով Յունաստանէն իբրեւ հանքային ջուր բերուած ջուրերը տարրալուծուելէ ետքը հաստատուած է որ պարզ հորի ջուր են եւ բուժիչ հանգամանք մը չունենալէ զատ, ընդհակառակը առողջութեան ալ վնասակար են, ծանոյց դատական ու ոստիկանութեան նախարարութեանց՝ արգիլել ատոնց վաճառումը, հաւաքել պատրաստ գտնուածները ու անմիջապէս թափել, Ղալաթիոյ մթերանոցը գոցել և այդ ջուրը բերողները պատժել։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ, որ ամէն կերպով կը ջանայ իր յաճախորդներուն գոհացում պատճառելու, այս անգամ ալ նոր միջոց մը ձեռք առաւ, որ անշուշտ մեծապէս պիտի [illegible]

Ինչպէս յայտնի է, ցարդ տիկիններու համար միայն մէկ տեսակ սիկառէթ կար՝ հազար հատը 175 ղրուշի։ Կ'իմանանք թէ Ռամազանէն սկսեալ, Ռէժին նոր տեսակ սիկառէթներ պիտի վաճառէ տիկիններու համար՝ այսինքն հազար հատ հարիւր ղրուշի, 500ը՝ 50, 100ը՝ 10, 20ը՝ 2 և 10ը՝ մէկ ղրուշի։ Այս որոշումը, որ իրական պէտքի մը գոհացում կուտայ, կ'երեւայ թէ աւելի մեծ զարգացում մը պիտի տայ և փոքրաքանակ վաճառման գիները՝ 2 և 1 ղրուշ աւելի պիտի դիւրացնեն այդ նոր տեսակ սիկառէթներու սպառումը։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Անցեալ շաբթու Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 196 որոնց 2ը՝ կարմրախտէ, 11ը թիֆոյէ, 37ը՝ հիւծախտէ, 5ը՝ շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Թագսիմ, Թէլէկրաֆ փողոց, Պալթաճը ապարթըմանին մէջ սեղանաւոր Պ. Մավրոկորտաթոյի յարկաբաժինէն կատարուած գողութեան մասին ոստիկանութիւնը սա եզրակացութեան յանգեցաւ թէ գողութիւնը ներսէն կատարուած է՝ այդ յարկաբաժնին մանրամասնութեանցը ծանօթ անձի մը կողմէ, վասն զի թանկագին գորգ մը, որ ուրիշ կապերտներու մէջ փաթթուած էր, անկէն հանուած ու գողցուած է։ Յարկաբաժնին մէջ թէև ուրիշ արժէքաւոր առարկաներ ալ կային, բայց գողը ամէնէն թանկագինները՝ տասնմէկ կտոր, գողցած է. անոնց արժէքը քան հազար ոսկի կ'ենթադրուի։ Գլխաւորաբար կապերտներէ ու նկարներէ կը բաղկանան։ Յարկաբաժնին մէջ պահապան չկար և միայն սպասաւոր երբեմն երթալով չորս կողմը աչքէ կ'անցընէր։ Ոստիկանութիւնը առաջ կը տանի քննութիւնները։ Հաստատապէս կը կարծուի թէ յարկաբաժնին սպասաւորները մեղսակից են։

— Բերայի կառավարիչ Համտի պէյ երկու անգամ այդ ապարթըմանը երթալով անձամբ քննութիւն կատարեց և հաստատեց թէ դուրսէն գող մտնելը անկարելի է։ Պ. Մավրոկորտաթոյի սպասաւորներէն մէկը, որ հնութեանց վաճառական մը տեղեկութիւն ուզած էր նոյն տեղը գտնուած առարկաներու մասին, ձերբակալուեցաւ ու հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ. նաև Արիֆ, Մէհմէտ Օսման և Համտի անուն անձերը որոնք գողութեան գիշերը նոյն ապարթըմանին շուրջը կը պտըտէին։ Ասոնցմէ զատ Ինսան անուն վաղեմի չարագործ մըն ալ ձերբակալուեցաւ։ Այդ անձը հարցաքննուելով յայտարարեց թէ այդ գողութեան մասնակից է. երեք ընկերներէն մէկը ներս մտնելով, ինք ու միւս ընկերը փողոցը կեցեր ու չորս կողմը դիտեր են. ներսը գտնուողը դուրս նետեր է գողցուած առարկաները. անոնց մէկ մասը պարսիկ վաճառականի մը ծախեր են, որ այդ առարկաները առնելով Եւրոպա գացեր է. ընկերները իբրև փոխարինութիւն հինգ ոսկի տուեր են իրեն։ Ոստիկանութիւնը փնտռեց այդ վաճառականը, բայց չգտաւ։ Ինսանի ընկերներէն մէկ քանին ալ ձերբակալուեցան, բայց յայտարարեցին թէ բանէ մը տեղեկութիւն չունին։ Յետոյ Ինսան ըսաւ որ այդ գողութենէն բնաւ տեղեկութիւն չունի և թէ առաջուան յայտնութիւնները առանց գիտնալու ըսած էր. այդ անձը «չարար» կը գործածէր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ Պ. Մավրոկորտաթոյի յարկաբաժնը աչքէ անցընելու համար երբեմն եկող սպասաւորը, որ ամէն անգամ բուն իսկ դուռնէն կը մտնէր, վերջին անգամուն ետեւի դուռնէն ներս մտեր է. քիչ վերջը դուրս ելլելով յայտարարեր է թէ գողութիւն կատարուած է։ Դրամարկղին չէ դպած, վասն զի դրամ չէր պարունակեր։ Վերջապէս հաստատուած էր որ գողութիւնը ներսէն կատարուած է՝ յարկաբաժնին մանրամասնութեանց տեղեակ անձի մը կողմէ։

ՊՈԼԻՍ, Հասըր Իսկէլէսի, բուղի վաճառական Լազարի դրամարկղը, առջի գիշերը խորտակուելով, 70 ոսկի, երկաթուղիի չորս պարտաթուղթ և 400 ոսկիէ աւելի արժէքով ութ պոնաներ գողցուեցան։ Երէկ առտու Լազարի խանութ երթալուն, հաստատեց կատարուած գողութիւնը։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ խանութին փեղկերը և դրամարկղը իրենց բանալիներով բացուած են։ Ոստիկանութիւնը հարցաքննութեան ենթարկեց Ծիվանի անուն մարդ մը, որուն նկատմամբ Լազարի կասկած յայտնած էր։

ԱՆԱՏՕԼԸԻ երկաթուղիին 37րդ շաբթուան հասոյթը սապէս եղաւ իւրաքանչիւր քիլօմեդրի համար.—Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեդր) 15,007 ֆր. անցեալ տարիէն 3,661 պակաս և միւս շաբաթներէն 841 աւելի։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմեդր) 9,867, անցեալ տարիէն 1,077 աւելի և միւս շաբաթներէն ալ 864։

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

ԱԶԴ.— Օսմ. Ծխախոտի Ռէժիին Պ. Պ. բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ 1907 սեպտ. 12/25ին գումարուած Ընդհ. Ժողովը որոշած է իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի համար 24 ֆրանք կամ 105.60 ղրուշ ոսկեդրամ, կամ 0.19.2$^{4}/_{10}$ անգլ. ոսկի շահաբաժին տալ, թիւ 23 կտրօնին փոխարէն։ Յիշեալ կտրօնին վրայ արդէն իսկ առաջուց վճարուած 12 ֆրանքը զեղչելէ յետոյ մնացեալ 12 ֆրանքը կամ 52$^{80}/_{100}$ ղրուշ ոսկեդրամը և կամ 0,9.7$^{2}/_{10}$ անգլիական ոսկին՝ իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի համար պիտի վճարուի 1907 հոկտ. 14էն (Ն. Տ.) սկսեալ՝ սա քաղաքներուն մէջ.— Բարիզ՝ Օսմ. Պանքային կողմէ՝ 12 ֆրանք, Լոնտոն՝ Օսմ. Պանքային կողմէ՝ 0,9.7$^{2}/_{12}$ անգլիական ոսկի, Կ. Պոլիս՝ Օսմ. Պանքային կողմէ՝ 52$^{80}/_{100}$ ղրուշ ոսկեդրամ, Վիէննա՝ Կ. Կ. Բուտէշթ-Անդրալդ առեւտրական և ճարտարարուեստական Պանքային կողմէ՝ 12 ֆր. ու Պէրլին՝ Մ. Ս. Պլայխրօտէր դրամատան կողմէ՝ 12 ֆրանք։ Յիշեալ դրամատանց մէջ բաժնետէրերուն տրամադրութեան տակ դրուած են պէտք եղած պօրտըրօները՝ շահաբաժիններու վճարման համար։ Հիմնադիր բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ 1906-1907 տարեշրջանին համար իւրաքանչիւր հաւաքաթերթին վիճակած գումարը 1641$^{246}/_{1000}$ ղրուշ ոսկեդրամ է որ պիտի վճարուի 1907 հոկտ. 14էն (Ն. Տ.) սկսեալ, Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին մէջ, թիւ 23 կտրօնին փոխարէն։ 3—1

ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ ԷՖ.ՆԵՐՈՒ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր շաբաթ օրուան թիւով ծանուցուած Աւետիս և Կարապետ Քիւրքճեան էֆ.ներու սնանկութեան մասին հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդուին մեզ։

Պոլսոյ կողմը, Մարբուճճըլար, Եարըմ Խանի մէջ հաստատուած Պիթլիսցի փոլիցանի Յովակիմ Մկրտիչեան և Միսաք Հօխիկեան ընկ.ը, որ 400 լիրա կը պահանջէր սնանկացեալներէն և կարգ մը խոստումներով յաջողեր էր անոնց տրամադրելի ապրանքները իւրացնել, այժմ իր խոստման հակառակ կը գործէ եղեր։ Կ'ըսուի թէ Մկրտիչեան և Հօխիկեան ընկերութիւնը խորհելով որ ապրանաց իւրացումով, սնանկացեալները միւս պահանջատէրց մէջէն չպիտի կրնան դիմանալ Պիթլիսցի Մէհմէտ Էմին և Իսհակ էֆ.ներուն ճնշման, և թէ անոնց շուարած վիճակէն օգտուելով, Պիթլիսցի Մէհմէտ Էմին և Իսհակ էֆ.ներուն պահանջները ամբողջապէս նոր պոլիսով ապահովցուցեր են և երբ տեղեկացեր են թէ ապրանքները իրենց պահանջէն ալ աւելի արժէքով ապահովուած իրենց տրամադրութեան տակ կը գտնուին, սկսեր են սնանկացեալներէն երես դարձնել. և այժմ ալ կը հաւատեն թէ 400 լիրան 3—4 տարիէ ի վեր ծանր տոկոսով տրուած է եղեր։

Կ'ըսուի նաև թէ սնանկացեալները այս վատահաւատութեան դէմ բողոք պիտի բանան ձեռնհաս իշխանութեան առջեւ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ԽԱՉԻ ՏՕՆԸ

Ս. Խաչի տօնը մեծ հանդիսաւորութեամբ տօնուեցաւ կիրակի օրը բոլոր հայ եկեղեցիներուն մէջ։ Այս առթիւ մայրաքաղաքիս եկեղեցիներու քարոզիչ Սրբազաններն ու վարդապետները հանդիսացան Ս. Պատարագ մատուցին, քարոզ խօսեցան և իրիկունն ալ նախագահեցին Խաչվերացի արարողութեանց։

Ս. Պատրիարք Հայրը որ շաբաթ իրիկունէն առաջնորդուած էր Սկիւտար, կիրակի օրը, հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Ս. Խաչ եկեղեցին, որուն տօնախմբութիւնն էր, մայրաքաղաքիս զանազան արուարձաններէն եկող խուռն հաւատացեալներու ներկայութեան, և ճաշու Գիրքին վերջ գեղեցիկ քարոզով մը բացատրեց օրուան տօնը։ Արարողութիւններէն ետքը, Ն. Սրբազնութիւնը առաջնորդուեցաւ տաճարին դուռը, ուր ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար, որոնց ձայնակցեցան ներկաները «ամէն»ներով։

Ս. Պատրիարքը Թաղ. Խորհրդարանին մէջ պահ մը հանգստանալէ յետոյ առաջնորդուեցաւ Կարապետ էֆ. Պասմաճեանի բնակարանը, ուր նախագահեց ի պատիւ իրեն սարքուած սեղանին և որուն ներկայ էին նաև Տ. Մկրտիչ Սրբազան, Տ. Եղիշէ Ծ. Վրդ., քահանաներ, Թաղ. Խորհրդոյ անդամները և ուրիշ հրաւիրեալներ։

Ս. Պատրիարքը երէկ ևս Սկիւտար անցաւ և այսօր Պատրիարքարան իջաւ նախագահելու Կրօն. Ժողովին։

⁂ Խաչի մեռելոցը, որ տարեկան հինգ տաղաւարներուն էն վերջինն է, առիթ եղած էր որ երէկ մայրաքաղաքիս գերեզմանատուները, մասնաւորապէս Պալըգլըի, Բանկալթիի և Շիշլիի, ըստ հնաւանդ սովորութեան, լեցուին խուռն բազմութեամբ։ Այս առթիւ Բանկալթիի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, Բերայի քարոզիչ Տ. Համայեակ Սրբազան պատարագեց և յետոյ թափօրով գնաց նոյն գերեզմանատան մէջ թաղուած «Հոգեւոր Տէրոջ» շիրմին վրայ, ուր համայն ննջեցելոց հոգւոյն համար հոգեհանգստեան պաշտօն մը կատարուեցաւ։ Շիշլիի գերեզմանատունը ևս ստուար բազմութիւն մը կար, ուր սակայն իրենց ննջեցեալները օրհնել տալէն աւելի, շատեր օդ առնելու և զուարճանալու գացած էին։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՔՍԱՆԸՀԻՆԳԱՄԵԱԿԸ

Կարնոյ Սանասարեան վարժարանի հաստատման քսանըհինգամեայ յոբելեանին առթիւ, որ այս կիրակի օր տօնուեր է՝ դպրոցական գեղեցիկ հանդէսով մը, Ս. Պատրիարքն իր շնորհաւորութիւններն ուղղեց ֆրանսերէն հեռագրով մը որուն թարգմանութիւնը կը փութանք հրատարակել.—

«Տնօրէնութիւն Սանասարեան
Վարժարանի Էրզրում

«Վարժարանիդ հիմնարկութեան ու սկզբնաւորութեան ես ինքս ալ աշխատած ըլլալով, ուրախ եմ տեսնելով այս նոր յոբելեանին կատարումը. կը շնորհաւորեմ նախկին պաշտօնակիցներս, կը գնահատեմ ձեռք բերուած արդիւնքին համար, և կը մաղթեմ մեծագոյն ու աւելի արդիւնաւոր յաջողութիւններ։»

Սանասարեանի Պոլսոյ Խնամակալութիւնն ևս հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է ի Կարին, վարժարանին Տեսչութեան.

«Սանասարեան վարժարանի Խնամակալութիւնը կը շնորհաւորէ Հոգաբարձութիւնը և Տեսչութիւնը, ինչպէս նաև ուսուցչական մարմինը և աշակերտները՝ վարժարանիդ հիմնարկութեան յոբելեանին առթիւ, գնահատելով քսան և հինգամեայ աշխատութիւնն ու խնամքը, և ամէնուդ մաղթելով յաջողութիւն և բարօրութիւն։»

Տ. Գրիգորիս Վրդ. Գալաճեան ևս հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է.—

«Իբրև նախկին շրջանաւարտ սան, կը փութամ շնորհաւորել վարժարանիս 25ամեայ յոբելեանը և մաղթել աւելի արդիւնաւոր շրջաններ։

«15 սեպտ. 907»

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պէրպէրեան վարժարանին ի նպաստ կազմակերպուած նուագահանդէսը, ինչպէս շեշտած էր Դամէր իր վերջին «Օրուան Նշմարներ»ուն մէջ, մի միայն հայ արուեստագէտներու և արուեստագիտուհիներու մասնակցութեամբ տեղի պիտի ունենայ, հաճելի նորութիւն մը ընծայելով։ Թէև վերջնական յայտագիրը պատրաստուած չէ տակաւին, սակայն ընդհանուր գաղափար մը տալու համար մեր ընթերցողներուն հետաքրքրութեանց գիտնալու թէ որո՛նք պիտի մասնակցին այս նուագահանդէսին։ Կարգադիր մասնախումբը նախ և առաջ հաւանութիւնն ստացեր է Օր. Գավանօզի և Օր. Զապէլ Մինասեանի, amateur երգչուհի մը և amateur pianiste մը, որոնք խոստացած են իրենց երգուածքին ու դաշնակահարութեան պէսպիսութիւնը ընծայել։ Յետոյ, Սինանեան եղբայրներու trioն որ ծանօթ է ու այնքան գնահատուած. Պ. Ս. Ակսյեան՝ իր ténori երգուածքով և Պ. Հրանտ Պօյնաքեան՝ պարիթօն։ Երիտասարդ դաշնակահար մը, Պ. Ն. Մանաս, վկայեալ Վիեննայի գեղարուեստական վարժարանէն, խոստացած է նոյնպէս իր մասնակցութիւնը։ Եւ այս ամէնուն հետ, հարկ կա՞յ ըսելու, Ղալաթիոյ երաժշտախումբը։

Նուագահանդէսին օրը որոշուած չէ տակաւին, բայց հաւանաբար հոկտեմբերի սկիզբը, գիւղագնացութենէ վերադարձի եղանակին տեղի պիտի ունենայ, Բէթի-Շանի ձմեռնային թատրոնը, տոմսերուն գինն ըլլալով կէս ոսկի։

Երգուելիք ու նուագուելիք երաժշտական հատուածներն ընտրուած են նշանաւոր երգահաններու հեղինակութիւններէն, — Վէռտիէ, Վէպէրէ, Պիզէէ, Վակնէրէ, Սէն-Սանսէ, Լիստէ, Րէնիօլէ, և Տիգրան Չուհաճեանէ։

Ինչպէս կը տեսնուի այս հակիրճ տեղեկութիւններէն, Պէրպէրեան նուագահանդէսին գեղարուեստական կազմակերպութիւնը նոյնքան հրապուրիչ է՝ որքան անոր կրթասիրական նպատակը համակրելի։

ԱՅՆԹԱՊԻ ԼՈՒՐԵՐ

Մեր Թղթակիցը՝ ԿԻԼԻԿԵՑԻ Այնթապէն կը հաղորդէ մեզ հետեւեալ լուրերը.—

Ամսոյս 4ին Ուրֆայի հրաժարեալ առաջնորդ Տ. Անանիա վրդ. հոս ժամանեց. վաղը, կիրակի, Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ և սեպտ. 10 երկուշաբթի օրը պիտի մեկնի Հալէպի ճամբով։—Տեղւոյս առաջնորդ Տ. Կարապետ վրդ.ի համար ալ լուրեր կը շրջին թէ 8—10 օրէն պիտի մեկնի աստից Հալէպ, և թէ այդ իմաստով ինք ալ գրած է Հալէպ։ Մեզի համար շատ հաւանական չի թուիր այդ մեկնումը, քանի որ Հալէպի Գաւառ. Ժողովը իր օգոստ. 23ի նստին մէջ անգամ մը ևս շեշտելով իր օգոստ. 3ի որոշումը, դիմում ըրած է թէ՛ Ն. Ս. Օծութեան, թէ՛ Պատրիարքարան և թէ իրեն, թէ այլ ևս վերջնապէս հրաժարեալ պիտի նկատեն իրենց առաջնորդը և հակառակ պարագային՝ եթէ տակաւին յամառի ինք, պիտի չյիշատակեն իր անունը Պատարագի մէջ։ Անշուշտ Առաջնորդը ինքնաբերաբար հրաժարելու ազնուութիւնը ընելով Հալէպ-Այնթապի միացեալ առաջնորդութենէն՝ շատ աւելի պատուաւոր ելք մը գտած կ'ըլլայ իր անտանելի կացութիւնը դարմանելու համար։

ՋՈՒՆՏԻՇԵԱՆ կտակի յանձնաժողովը հրաւիրուած է այս շաբթու նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Յանձնաժողովը իր սոյն նիստին մէջ պիտի կազմէ մրցման քննիչ մասնախումբ մը, որպէս զի ըստ այնմ դիմում ընողներէն յաջողագոյնը ընտրուի և ղրկուի Եւրոպա։ Մինչև հիմա հինգ ընտրելիներ միայն խնդրագիր մատուցած են։

ԴԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ նորակազմ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդը, հակառակ կրկնակի դիմումներու, դեռ իր նախորդին եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշիւները ստացած չըլլալով, որոշած է դիմում ընել Պատրիարքարան։

ԿԵՍԱՐԻԱՑԻՆ կը գրէ մեզ.—

Արեւելքի «Եկեղեցական Լուրեր»ու բաժնին համար կը հաղորդեմ պարագաները երբեմն վարդապետ Բըզըգեան Ներսէս Շնորհունակի արարքին, որով, յիշեալը այս տեղ շատերու նողկանք ու արգահատանք ազդեց։ Իր վարդապետութեան շրջանին քանի մը անգամ ապաշխարութեան ենթարկուած և վերջապէս մէկ երկու ամիս առաջ կարգալոյծ հռչակուած այս նախկին եկեղեցականը, անցեալները, իր ծննդավայրէն, Զօմախուլէն, այս կողմը եկած էր, Առաջնորդ Սրբազանին ներկայանալու անձամբ և անկէ փնտռելու ճար մը իր վիճակին համար։ Նախ իր վեղարը պահանջեց, յետոյ արտօնութիւն խնդրեց ուսուցչութիւն ընելու Կեսարիոյ թեմին մէջ. անգամ մը բաղձանք յայտնեց իր վանքը վերադառնալու, բայց վերջապէս ածիլեց իր մօրուքը, նետեց վերարկուն և աշխարհիկ հագուստներ հագնելով գնաց, կ'ըսեն... Տէրէ վանք, հոնկէ իր ծննդավայրը դառնալու համար իր երբեմնի սիրուհիին հետ։ Զինքը ձեռնադրող Սրբազանին՝ Սանասարեան եպիսկոպոսին հետ՝ Պատրիարքարանն ալ գոհ մնացած ըլլալու է, այսպէսով, պէլա մը պակսած ըլլալուն համար իր գլխէն։

ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Մեր յարգոյ պաշտօնակիցը՝ Իգտամ՝ իր երէկուան թիւին մէջ ամփոփապէս հրատարակած էր շաբաթ օրուան Արեւելքի առաջին յօդուածին՝ «Օսմաներէն լեզուի ուսումնասիրութիւնը Եւրոպայի մէջ» թերթիս խմբագրապետ Տօքթ. Յ. Թօփճեանէ։ Լա Թիւրքի ֆրանսերէն-թրքերէն թերթն ևս իր երէկուան թիւով մասնաւոր յիշատակութիւնը կ'ընէ այդ ուսումնասիրական յօդուածին։

ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ, Սըվազ-Բրգնիքի եպիսկոպոսական ընտրութեան հաստատութիւնը յանձին Բէչէճեան Լեւոն վարդապետի, որ Սինոդի կողմէ հաստատուեցաւ և որուն ընդդիմացաւ Բրգնիքի հասարակութիւնը քանիցս բողոքագիրներ մատուցանելով թէ՛ Պատրիարքարան և թէ՛ Հռոմ, այս անգամ Վատիկանի ժողովին մէջ նկատառութեան առնուելով խնդիրը և եղած գանգատները օրինաւոր դատուելով, որոշուեր է այս ընտրութիւնը չեղեալ համարել, միանգամայն հրահանգ ուղղել Պատրիարքարանին՝ նոր քուէարկութեան ձեռնարկելու։

⁂ Ցաւով կ'իմանանք թէ, Սըվազի նախկին առաջնորդ Հաճեան Սահակ արքեպիսկոպոս, որ բաւական ժամանակէ ի վեր կոկորդի հիւանդութեամբ կը տառապէր, շաբաթ օրը տագնապալից կացութեան մը մատնուեր է, մինչեւ իսկ շունչը բոլորովին բռնուելով. Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը օգնութեան փութալով և Կ.-Պատրիարքի հրամանով բժիշկներ փութացնելով, վտանգին առաջքը առնուած է։ Հաճեան Գերապայծառը մնայուն կերպով դարմանող բժիշկն է Տօքթ. Գ. Ճէլալ որ իսկոյն հասնելով, հարկ դատեց trachéotomie գործողութիւնը կատարել, անմիջական կերպով և հրաւիրուեցան Տօքթ. Տատուր, Տօքթ. Զարիֆեան, Տօքթ. Միհրա և Տօքթ. Գարագաշ՝ որոնք խորհրդակցութիւն մը ունեցան և յաջողապէս կատարեցին այդ փափուկ գործողութիւնը։ Այժմ, ծերունի եկեղեցականը վտանգը անցուցած կրնայ նկատուիլ և պառկած է Պատրիարքարանի մէջ իրեն յատուկ խուցը։ Երէկ, բազմաթիւ բարեկամներ այցելեցին ու առողջութիւն մաղթեցին։

⁂ Բանկալթիի Ս. Յակոբ Անկելանոցին իբր հասութաբեր կալուած կառուցուած աբարթըմանը տակաւին Հոգաբարձութեան յանձնուած չըլլալով, շինութեան յանձնաժողովը իր տեղեկագիրն ու հաշուեցոյցը ներկայացուց Պատրիարքարանի Վարչական Ժողովին որ որոշեց այդ շէնքը նորակազմ Հոգաբարձութեան տրամադրութեան ներքեւ դնել։

⁂ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ վարժարանի աշակերտներէն Պ. Ալէքսան Պալթաճեան որ Բարիզի «Էգօլ տէ'զ Ար է Մէդիէ»ի դասընթացքին կը հետեւի, դրամական հարկեցուցիչ պէտքերու առջեւ գտնուելով, Ղալաթիոյ Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ կալուածային հասոյթներէն մէկ մասը յիշեալին յատկացնել որոշեց Վարչական Ժողովը։

⁂ Իզմիրի Հայ Հռոմէականաց նորընտիր առաջնորդ Հ. Յովսէփ վրդ. Պաբրկեան և Պանտըրմայի նորընտիր Պատր. Փոխանորդ Հ. Մկրտիչ վրդ. Մուրատեան ի մօտոյ իրենց պաշտօնատեղիները պիտի ուղեւորին։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Տիկին Մարիամ Թ. Հանէճեան իմանալով որ Հոգաբարձութիւնս նորակառոյց վիրաբուժական սրահին համար վերջին կատարելագործեալ դրութեան համաձայն գործողութեան սեղան (Թապլը տ'օբէրասիօն) մը յանձնարարած է Բարիզ, բարեհաճած է անոր արժէքը՝ եօթանասուն օսմ. ոսկի նուիրել Հիւանդանոցիս։ Հոգաբարձութիւնս պարտ անձին կը համարի հրապարակաւ իր շնորհակալիքն յայտնել ազնիւ Տիկնոջ իր այս առատաձեռն նուիրատուութեան համար. միանգամայն մեծ յոյս ունի որ ուրիշ բարեսէր Տիկնայք և Տեարք ևս հետեւելով նուիրատու Տիկնոջ բարի օրինակին, պիտի հաճին Հաստատութիւնս օժտել այլ և այլ կարեւոր պիտոյքներով որոնք օր ըստ օրէ զգալի կ'ըլլան ըստ պահանջման ժամանակին։

(Հոգաբարձութիւն)

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, սեպտ. 29)

ԹԻՖՈՅԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Բարիզի հռչակաւոր գիտուններէն բրոֆ. Ա. Շանդմէս, Պէրլինի մէջ գումարուած միջազգային համաժողովին մէջ հետեւեալ բանախօսութիւնն ըրաւ թիֆոյի հիւանդութեան շիճուկով դարմանումին վրայ։

Վերջին վեց տարուան միջոցին Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ թիֆոյէ բռնուած 5600 հոգի դարմանուեցան, որոնց 960ը մեռան, այսինքն % 17։ Իսկ իմ բաժինիս մէջ իմ ձեռքովս դարմանուած նոյն հիւանդութեամբ վարակուած հազար հիւանդներէն 43ը մեռան. այս նպաստաւոր արդիւնքը կը վերագրեմ իմ հիւանդներուս՝ սովորական պաղ լոգանքներու հետ հակաթիֆօ շիճուկով ներարկումներ ընելուս։

Այս շիճուկը մեծ ազդեցութիւն ունի հիւանդութեան ամբողջ ընթացքին վրայ։ Առաջին 5-6 օրերու մէջ ներարկումէն ետք ջերմը չի նուազիր կամ շատ քիչ կը նուազի, թերևս քիչ մըն ալ կը բարձրանայ. բայց ասկէ ետքը արագօրէն կ'իջնէ և տեւականապէս կանոնաւոր ստորին աստիճանին վրայ կը մնայ։ Մարմնոյն ջերմութեան իջնելուն հետ մէկտեղ, հիւանդին երեւոյթին ու վիճակին վրայ ալ հիմնական փոփոխութիւն մը յառաջ կուգայ։ Տժգոյն և յաճախ խելաթափ հիւանդը շիճուկին ներարկումէն անմիջապէս ետքը բնական դէմքի գոյնը կ'ստանայ. (այս հիւանդութեան անունը յունարէն typhos= ընդարմացում բառէն առնուած է) իր երբեմնի երկաթի պէս պաղ ձեռքերը վերստին կը տաքնան։ Վեց տարուան մէջ դարմանած այն հիւանդներէս ոչ ոք մեռաւ, որոնց ներարկումը հիւանդութեան առաջին շաբթուան մէջ գործադրուած էր։ Ներարկումը ուշ գործադրուած ատեն, արդիւնքն ալ բնականաբար նուազ նպաստաւոր կ'ըլլայ, վասն զի ջղային դրութեան մէջ տեղի ունեցած ծանր փոփոխութիւնները կամ աղիքներու թաղանթներուն թարախումը դիւրաւ բարւոքել կարելի չըլլար։ Շիճուկին իր բարերար ազդեցութիւնն ունենալու համար պէտք է որ կարելի եղածին չափ շուտ՝ այսինքն հիւանդութեան սկզբնաւորութեան ատեն ներարկուի։ Հիւանդին մարմինը կամ արիւնը մանրադիտակով քննելու համար անցուած օրերը կորուստ մըն է, որ ներարկումով դարմանելու ճիշդ ատենը կ'անցընէ։ Ես փորձով գտայ թէ հիւանդին աչքերէն անմիջապէս յայտնի կ'ըլլայ անոր թիֆոյէ բռնուած ըլլալը կամ չըլլալը։ Թիֆոյի մանրէներէն պատրաստուած հեղուկը հիւանդին աչքին մէջ կը կաթեցնեմ, և հիւանդը 2 — 3 ժամուան մէջ թեթեւ տաքութիւն մը կը զգայ աչքերուն մէջ, և քիչ ետքը այնպէս կ'երեւայ որպէս թէ հիւանդը աչքի բորբոքում ունենար. այս վիճակը մէկ քանի օր կը տեւէ։ Բայց աչքը չի վնասուիր բնաւ։ Թիֆոյի ենթարկուած ըլլալնին անտարակուսելի եղող 70 հիւանդներու աչքերուն վրայ կատարուած փորձերը յաջող արդիւնք տուին. իսկ 50 ուրիշ հիւանդներ որոնց ջերմը տարբեր հիւանդութեանց հետեւանք էր, թեթեւ հակազդեցութիւն մը իսկ չունեցան իրենց աչքերուն մէջ։ Ասոր համար կարեւորագոյն բանը սա՛ է. Թիֆոյէ բռնուած բազմաթիւ հիւանդներ տեսայ, որոնք շիճուկի սովորական ներարկումով ի սկզբան ժխտական կամ մէկ քանի օր յետոյ ներարկումի կրկնումէն ետք, հաստատական արդիւնք տուին. մինչդեռ հիւանդին աչքին մէջ եղած փորձերը թիֆոյի ախտաճանաչման համար արագ և ապահով արդիւնք մը տուին։ Մեծ յոյս ունիմ թէ այս նոր մեթոտով կարելի պիտի ըլլայ դիւրաւ կատարել թիֆոյի ախտաճանաչումը, և դարմանել ըստ այնմ։

Եթէ հիւանդութեան սկզբնաւորութեան ատեն կարելի ըլլայ չէզոքացնել մարմնոյն մէջ շրջանառող և արագաբար բազմացող մանրէները, հիւանդը շուտով կը բժշկուի. հետեւապէս, դարմանումը հիւանդութեան առաջին օրերուն մէջ տեղի ունեցած ատեն, գործը կը դիւրանայ։ Իսկ երբ հիւանդութիւնը յառաջանայ, խնդիրը կը փոխուի. երբ մարմնոյն մէջ միլիոնաւորներուն մանրէները, այն ատեն ներարկուած շիճուկին քանակը աւելցնել պէտք պիտի ըլլայ, մանրէներու այդ ահագին ոյժը ջնջելու համար, և իմ համոզումս այն է թէ, հիւանդը չպիտի կրնայ տոկալ այդ պայքարին հետեւող մեծ հակազդեցութեան, և գուցէ մէկ քանի ժամէն ալ մեռնի։ Ուստի շիճուկի քանակութեան մասին մեծ զգուշութեամբ վարուելու է։ Հակառակորդները կ'ըսեն թէ քանի որ շիճուկն այսչափ գերազանցապէս բուժիչ ներգործութիւն ունի, ինչ հարկ կայ հիւանդին պաղ ջուրով լոգանքներ ընել տալու, զոր հիւանդներուն մեծագոյն մասը չին կրնար տանիլ։ Ասոր պատասխանս սա՛ է. Թիֆոյի ծանր պարագաներու ատեն, մանրէներուն միահաղոյն և արագ ջնջումը շատ բուռն հակազդեցութիւն մը յառաջ կը բերէ հիւանդ օրկանիզմին մէջ, և այդ բանին համար ջրաբուժական մեթոտը միշտ շատ օգտակար կ'ըլլայ։ Արդարեւ, Թիֆոյի դէմ շիճուկը բանալի մը չէ, բայց եթէ զգուշաւորութեամբ և խելամտութեամբ կիրարկուի, շատ մեծ գերակշռութիւն ունի Թիֆոյի դէմ մինչեւ ցարդ գործածուած ուրիշ ամէն դեղերուն վրայ. այսինքն կ'օգնէ օրկանիզմին ամէն բջիջներուն, որոնք կը ճգնին թշնամի Թիֆոյի մանրէները ջնջել։ Այլ ևս տարակոյս մնացած չէ թէ Թիֆոյէ մեռնողներու թիւը շատ նուազած է մէկ քանի հիւանդանոցներու մէջ, այս շիճուկին գործածութեամբ։

1902ին Գահիրէի մէջ գումարուած համաժողովին մէջ ըսի որ եթէ Թիֆոյէ բռնուած հիւանդներուն պաղ ջուրով լոգանքներ ընել տալու հետ, շիճուկի դարմանումն ալ գործադրենք, այս ահարկու հիւանդութեան մահերը % 4 կամ 5ի պիտի իջնեն։ Ասկէ ի վեր հինգ տարի անցաւ և բարեբախտաբար իմ գուշակութիւնս իրականացաւ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 30 սեպտ.— Հաշուեյարդարումը, այսօր, շատ դիւրութեամբ կատարուեցաւ. «ռէբօռ» ըլլալիք «բօզիսիօն»ները նուազ կարեւոր և դրամագլուխները առատ էին։ Այսուհանդերձ հրապարակին վրայ աշխուժութիւն չկայ. գիները անտատանական են։ Ֆրանս. ռանդին գիները անփոփոխ են և օտար արժեթուղթերուն ալ հանդարտ։ Ռիօ Թինթօն միշտ իր աննպաստ տպաւորութիւնը կը գործէ հրապարակին վրայ։ Նորէն 16 ֆր. կորսնցնելով 1753 եղաւ, վասն զի պղինձը 65էն 64ի իջած էր։ Պոլիս Գարաայտըն՝ 645։ Կապարի գինն է 21.17։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ գիները անկման հակամէտ են, անգլիական քոնսոլիտէն 82ի իջած է։ Նիւ-Եորքի հրապարակն ալ տկար է։ Հարաւային Ափրիկէի արժեթուղթերը նորէն ինկած են։

ՎԻԷՆՆԱ.— Պարոն Էրէնթալ և Պ. Իզվոլսքի, այսօր, նորէն տեսակցեցան։ Այս իրիկուն Վլատիմիր մեծ դուքսը և Պ. Իզվոլսքի ճաշեցին Շէօնպրունի պալատան մէջ։ Յետոյ ներկայ գտնուեցան Վիեննայի ռուս դեսպան Պ. Ուրուսովի կողմէ տրուած երեկոյթին։ Վաղը Պ. Իզվոլսքի նորէն Հունգարիա պիտի ուղեւորի։ Վերադարձէն ետքը, հինգշաբթի, պիտի շարունակէ իր խորհրդակցութիւնները Պարոն Էրէնթալի հետ. ուրբաթ օրը պիտի մեկնի։

—Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նախարարապետները անհատական տեսակցութիւն մը պիտի ունենան պետական պայմանագրութեան մասին։ Պարոն Էրէնթալ ևս Բէշդա պիտի երթայ միւս նախարարներուն հետ։ Յուսալի է որ Հունգարիա տեղի տայ հաւաքական պանքային մասնակցութեան բաժնին խնդրոյն համար։

— Վլատիմիր մեծ դուքսը, երէկ, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պարոն Էրէնթալի հետ։ Մեծ դուքսը վաղը պիտի մեկնի Վիեննայէն։

ՊԷՐԼԻՆ.— Իտալիոյ կառավարութիւնը պատասխանեց Գերմանիոյ կառավարութեան թէ դատական վճռի մը վրայ միայն կրնայ յանձնել Մոնիքա փօքրիկ իշխանուհին. նաև յայտարարեց թէ Սաքսոնիոյ պաշտօնեաներուն ինքնակամ վարմունքները պիտի չթոյլատրուին իտալական հողի վրայ։ Վաղը Սաքսոնիոյ թագաւորը պիտի նախագահէ նախարարաց Խորհուրդին։ Կը յուսացուի հիմա որ Պապը չեղեալ հռչակէ ամուսնութիւնը։

—Պադէնի մեծ դուքսին յուղարկաւորութիւնը երկուշաբթի պիտի կատարուի։ Մարմինը չորեքշաբթի Քարլսրուհէ պիտի փոխադրուի։

ԲԱՐԻԶ.— Նախագահ Պ. Ֆալիէր և մէկ քանի նախարարներ այցելեցին Հէրոյի ողողեալներուն և մեծ համակրութեամբ ընդունուեցան։ Օգնութիւններ խոստացան։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ թագուհիին ծննդաբերութիւնը նոյեմբերի առաջին օրերուն կը սպասուի։

ԲԱՐԻԶ.—Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ ճափոնցի նաւաստիներ կողոպտեր են Ալասքան գիւղը, Քոտիաք կղզիին մէջ։

—Նիւ-Եորքի մէջ յաջողեր է այդ քաղաքին վերջին փոխառութիւնը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ստոյգ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Սպանիոյ թագաւորը ու թագուհին Պէրլին պիտի չերթան, այլ կը կարծուի թէ նոյեմբեր 16ին Ուինտսորի մէջ պիտի հանդիպին Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 17/30 սեպտ.		
Օսմ. Թոն. Միացեալ 4 % Փ. Կ.	Օ. Ո.	100 28
Ամէնէն բարձր գին	»	100 31½
Ամէնէն վար գին	»	100 27
Րումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	164 25
Ամէնէն բարձր գին	»	164 50
Ամէնէն վար գին	»	164 —
ԲԱՑՈՒՄ 18/1 Հոկտ.		
Օսմ. Թոն. Միացեալ 4 % Փ. Կ.	Օ. Ո.	100 30
» » » ժամը 5ին Փ. Կ.	»	100 29
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	164 75
» » ժամը 5ին	»	164 75
Թարափ Կ. Պոլսոյ	»	430 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. շարք	»	518 —
» » » Բ. շարք	»	515 —
» » բաժնեթղթ.	Ա. Ո.	17 —
Շիրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 95
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 10
Օսմ. Ծխախոտ		19 20
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 75
» ժուիսանս		4 07½
» պարտաթուղթ		470 —
Թրանսվալ	Ֆր.	49 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		317 —
Գալիա Բարա Այտըն		640 —
Միթիլլի պանքա	Օ. Ո.	5 12½
Սալոնիքի պանքա		147 —
Թարասու առանձնաշնորհեալ		59 —
» սովորական		57 —
Թարափ Իզմիրի		190 —
Լաւրիոմ	Ֆր.	86 —
Զարթըրըս	»	29 50
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 25
» » 8 »		4 25
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	— —
Փոխ. հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½ %		
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	110 22½
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 75
Վիեննայի » »	Քուրօն	21 94
Պէրլինի » »	Մարք	18 68
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլիական ոսկի	Ղրշ.	109 34
Ֆրանսական »	»	87 10
Բօլ Էմփէրիալ	»	91 10
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 32
Արծաթ մանրուք	»	104 15
Մէթալիք	»	98 20
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 30 Սեպտ.		
Միացեալ Օսմ. պարտք. բաց.	Ա. Ո.	92 55
Միացեալ Օսմ. պարտք. գոց.	»	92 85
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	170 25
Թրանսվալ	»	49 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	695 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	450 —
Գալիա Բարա Այտըն	»	645 —
Օսմ. մաքսատուն	»	497 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	94 30
Քրէտի Լիոնէ	»	1153 —
Ռուսական 5 %	»	90 65
Իտալական Ռանթ	»	— —
Սպանիական արտաքին	»	93 25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 120
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի	»	3 ½
ԼՈՆՏՈՆ, 30 սեպտ.		
Միացեալ Օսմ. պարտք բաց.	Ա. Ո.	92 92
Միացեալ Օսմ. պարտք գոց.	»	92 92
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	17 62
Էժիբթեան միացեալ	»	— —
Անգլիական քոնսոլիտէ Փ. Կ.	»	82 —
Հելլենական 5 % 1881	»	48 50
Զարթըրըս	»	1 89
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	102 —
Ռիօ Թինթօ Փ. Կ.	»	— —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 38¾
Դրամազեղչ	»	4 ½
ՊԷՐԼԻՆ, 30 սեպտ.		
Օսմ. միացեալ		93 95
Ռուսական 4 % 1902	Մարք	— —
Րումէլի երկաթուղի	»	145 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ չէք	»	20 250
Դրամազեղչ	»	5 ½

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ՇԱԲԱԹ ՕՐԸ

20 ղրուշ շահող թիւեր

321	30	24661	70	47941	50	72431	40	96381	90	124071	80	149321	30
591	600	25191	200	48491	500	72551	60	96561	70	124191	200	149751	60
691	700	25241	50	48741	50	72641	50	97091	100	125271	80	150121	30
741	50	25281	90	48911	20	72721	30	97331	40	125281	90	150341	50
751	60	25321	30	48981	90	72921	30	97421	30	125501	10	150681	90
781	90	25331	40	49071	80	73271	80	97571	80	125571	80	150821	30
1171	80	25581	90	49461	70	74281	90	97621	30	125661	70	151161	70
1221	30	25721	30	49611	20	74941	50	97701	10	125981	90	151421	30
1831	40	25791	800	49911	20	75191	200	98411	20	126091	100	151761	70
1971	80	26261	70	50641	50	75671	80	98771	80	126671	80	152601	10
1991	2000	26641	50	50731	40	75791	800	98941	50	126791	800	152631	40
2101	10	26971	80	51321	30	76511	20	99061	70	126811	20	152761	70
2831	40	27011	20	51471	80	76601	10	99291	300	126881	90	153191	200
2871	80	27061	70	51681	90	76801	10	99491	500	126911	20	153341	50
3131	40	27091	100	51691	700	77131	40	99841	50	127121	30	153381	90
3531	40	27431	40	53231	40	77291	300	100111	20	127131	40	153421	30
3551	60	27551	60	53421	30	77921	30	100391	400	127281	90	153451	60
3731	40	28511	20	54071	80	78091	100	100441	50	127331	40	154151	60
4011	20	28641	50	54571	80	78401	10	100451	60	127341	50	154661	70
4041	50	28981	90	54741	50	78441	50	101011	20	127571	80	154941	50
4481	90	29371	80	55041	50	78461	70	101071	80	127591	600	155901	10
5541	50	29451	60	55211	20	78731	40	101191	200	127611	20	156241	50
5951	60	29651	60	55341	50	78791	800	101721	30	128031	40	156401	10
6021	30	30041	50	55631	40	78931	40	102351	60	128561	70	156861	70
6041	50	30481	90	55901	10	79151	60	102431	40	128931	40	157041	50
6351	60	30681	90	56011	20	79231	40	102801	10	129141	50	157121	30
6461	70	30721	30	56081	90	79391	400	103371	80	129421	30	157341	50
6501	10	30921	30	56091	100	79621	30	103511	20	129511	20	157781	90
6741	50	31071	80	56201	10	80161	70	104121	30	130281	90	158031	40
7951	60	31221	30	56571	80	80201	10	104341	50	130391	400	158641	50
8251	60	31411	20	56721	30	80331	40	104461	70	130721	30	159201	10
8611	20	31891	900	56731	40	80721	30	104961	70	130771	80	159351	60
8631	40	31911	20	57071	80	80801	10	105501	10	131141	50	159661	70
8671	80	32021	30	57961	70	80881	90	105551	60	131151	60	160901	10
9051	60	32041	50	58071	80	81261	70	105841	50	131481	90	160941	50
9271	80	32551	60	58781	90	81471	80	105951	60	131641	50	161281	90
9381	90	32811	20	58961	70	81611	20	106011	20	131861	70	161811	20
9651	60	32991	2000	59521	30	81691	700	106191	200	131931	40	161991	2000
9991	10000	33031	40	59551	60	82231	40	106361	70	132091	100	162521	30
10101	10	33261	70	59631	40	82361	70	106501	10	132341	50	163211	20
10631	40	33511	20	59861	70	82411	20	106801	10	132991	3000	163231	40
10661	70	35081	90	60311	20	83051	60	110131	40	133031	40	163401	10
10721	30	35311	20	60491	500	83601	10	110191	200	134251	60	163411	20
10881	90	35471	80	60951	60	83621	30	110271	80	134301	10	163671	80
11251	60	35971	80	61021	30	83631	40	110911	20	134661	70	163901	10
12041	30	36121	30	61491	500	84141	50	110951	60	134821	30	164591	600
12361	70	36251	60	61581	90	84191	200	111161	70	135731	40	164761	70
12951	60	36261	70	61601	10	85031	40	111191	200	136721	30	164811	20
12981	90	36281	90	62191	200	85061	70	111201	10	137101	10	164911	20
13061	70	36331	40	63081	90	85121	30	111401	10	138251	60	165011	20
13411	20	36381	90	63221	30	85361	70	111601	10	138541	50	165281	90
13481	90	36621	30	63501	10	86341	50	111711	20	138561	70	165451	60
14431	40	36681	90	63561	70	86671	80	111821	30	138671	80	165521	30
14581	90	36711	20	63591	600	86791	800	111901	10	138731	40	165591	600
14881	90	37721	30	63771	80	86861	70	112201	10	138941	50	165671	80
14961	70	37841	50	63961	70	87051	60	112421	30	139131	40	165891	900
14981	90	38441	50	63971	80	87401	10	112461	70	139761	70	166311	20
15001	10	38631	40	64271	80	87541	50	113581	60	139791	800	166681	90
16171	80	39041	50	64341	50	87611	20	114111	20	139851	60	166891	900
16331	40	39051	60	64351	60	88281	90	114471	80	139961	70	167121	30
16721	30	39121	30	64431	40	89171	80	114691	700	140121	30	167581	90
17051	60	39361	70	64801	10	89341	50	114751	60	140201	10	167621	30
17061	70	39541	50	64841	50	89411	20	115271	80	140601	10	167741	50
17881	90	39691	700	65231	40	89581	90	115511	20	140931	40	168051	60
17901	10	39721	30	65331	40	89631	40	115631	40	142221	30	168111	20
18421	30	39731	40	65461	70	89661	70	115921	30	142591	600	168341	50
18801	10	39801	10	65651	60	89701	10	116241	50	142681	90	168531	40
18861	70	39971	80	65691	700	90361	70	116381	90	142901	10	169001	10
19071	80	40561	70	65931	40	90401	10	116421	30	142981	90	169471	80
19171	80	40721	30	65961	70	90561	70	116441	50	143441	50	170041	50
19251	60	40761	70	66031	40	90641	50	116481	90	143451	60	170061	70
19261	70	40981	90	66171	80	90661	70	117431	40	144611	20	170181	90
19641	50	41551	60	66621	30	90891	900	117921	30	144691	700	170771	80
19911	20	41571	80	67391	400	90961	70	118641	50	144851	60	171041	50
20041	50	42631	40	67461	70	91501	10	118901	10	144931	40	171461	70
20291	300	42841	50	68261	70	91301	10	119081	90	144981	90	171581	90
20421	30	43371	80	68481	90	91511	20	119341	50	145281	90	171621	30
20741	50	44351	60	68761	70	91721	30	119721	30	145451	60	171881	90
20901	10	44771	80	69121	30	91831	40	120121	30	145581	90	171981	90
21391	400	44811	20	69161	70	92521	30	120361	70	146101	10	172641	50
21551	60	44981	90	69841	50	92621	30	120591	600	146511	20	172801	10
21591	600	45181	90	70391	400	92971	80	121001	10	146571	80	173331	40
22901	10	45631	40	70461	70	93681	90	121261	70	146981	90	173351	60
23421	30	45651	60	71261	70	93991	4000	121361	70	147241	50	173631	40
23431	40	45661	70	71461	70	94271	80	121401	10	147351	60	173771	80
23471	80	46021	30	71491	500	94541	50	121421	30	147711	20	173911	20
23711	20	46061	70	71541	50	94771	80	122901	10	147761	70	173991	4000
24071	80	46141	50	71661	70	94811	20	123051	60	147781	90	174221	30
24221	30	46271	80	71671	80	95101	10	123121	30	148231	40	174461	70
24301	10	46521	30	71691	700	95311	20	123201	10	148321	30	174561	70
24331	40	46731	40	72211	20	96231	40	123241	50	148471	80	174581	90
24441	50	47081	90	72281	90	96281	90	123591	600	148661	70	174671	80
24501	10	47451	60	72291	300	96291	300	124001	10	149141	50	Շար.	

ՓԱԼՔԱՆ
Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.
Դրամագլուխ եւ պահեստ Ֆրք. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՓԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ եւ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով եւ պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—25

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Տէօյչէ Օրիէնթ Պանքի կից, Սինասոն խան

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2|14 եւ 1320 Սեպտ. 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիւան Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Գօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սառօֆ, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապագ պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այվէլըօղլու, Եմին Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալէքսանդր Անաթասիատիս, չարշըյի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրէա, Մօտա հասատէր։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտօս Իօաննիտէս, նաւամատոյցին մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէշիկթաշ, Բ. Սոմմարիբա։
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Բոլոր պայմանագիրներու եւ մասնաւորաբար վարձակալութեան պայմանագիրներու վրայ նշանակուած ստացագիրներ։

Բոլոր պայմանագիրներու եւ մասնաւորաբար վարձակալութեան պայմանագիրներու վրայ նշանակուած ստացագիրները անհատաբար ենթարկուած են Թիւ 85ի 9րդ յօդուածին մէջ կանխատեսուած դրոշմատուրքին, այսինքն 10 փարա 40էն սկսեալ մինչեւ 100 ղրուշի համար, եւ 20 փարա՝ 100 ղրուշէն վեր գումարներու համար։ Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը ստուգած ըլլալով թէ բազմաթիւ պայմանագիրներ Դրոշմատուրքի Օրէնքին ենթարկուած չեն, ստիպուած է զանցառուներուն նկատմամբ դատական հետապնդում կատարել եւ 38րդ յօդուածին համաձայն տուգանքները գանձել, դրոշմաթուղթէ զուրկ իւրաքանչիւր ստացագրէ 150 կամ 250 ղրուշ, փակցուելիք 10 կամ 20 փարա դրոշմաթուղթին համեմատ։ Վարչութիւնը այս առթիւ հարկատուներուն կը յիշեցնէ Դրոշմատուրքի Օրէնքին 50րդ յօդուածին տրամադրութիւնները, որոնց համաձայն, զանցառուներէն գանձուած տուգանքներուն կէսը պիտի տրուի օրինազանցութիւններ իմաց տուող տեղեկատուին։ Վարչութիւնը կը զգուշացընէ այն վնասներէն, որոնք առաջ կրնան գալ պայմանագիրներու վրայ նշանակուած ստացագիրները առանց դրոշմաթուղթի ձգելէն, միեւնոյն ատեն ուշադրութիւն հրաւիրելով այն անձերուն շահերուն վրայ զորս ունին պայմանագրի տէրերը, եթէ տեղեկութիւն տան դրոշմաթուղթէ զուրկ ստացագիրներու մասին։ Վարչութիւնը միեւնոյն ատեն կը ծանուցանէ հարկատուներուն թէ կրնան պայմանագիրներու վրայ նշանակուած ստացագիրները կանխաւ ու ամբողջովին ենթարկել արտասովոր դրոշմի, %ին 5 զեղչով։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1/14 օգոստ. 1907 30—15

ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐ
Նիքոլայիտիս Եղբարք

Պատուոյ յիշատակութեան արժանացած Բարիզի մէջ՝ Ֆրանսայի ատամնաբոյժերու ժողովին անդամներէն։

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 413, Բօսթա փողոց Թիւ 1, Շաստ վաճառատան վրայ՝ առաջին յարկ։

Ճիւղեր.—Գատըգիւղ Մէօհիւրտար, Քոբբիի պարտէզին մօտ։

Բերնի հիւանդութիւնները կը դարմանեն։ Շատ փտած ակռաները ոսկիով, «բլադին»ով եւ «էմայ»ով կը լեցնեն։ Իրենց մասնաւոր գործիքներով յախճապակիէ ակռայի կտորներ կը շինեն եւ զայնս կը փակցնեն ակռային առողջ մասին, այնքան ճշդութեամբ որ ակռան ամբողջ կ'երեւայ եւ կտոր ունենալը բնաւ յայտնի չըլլար. այդ կերպով յախճապակիով ալ ակռայ կը լեցնեն։ Յախճապակին ամէնէն ամուրն է ակռայ լեցնելու համար գործածուած զանազան առարկաներուն. եթէ առջեւի ակռաները լեցուին, բնաւ յայտնի չըլլար թէ լեցուած են։ Ատոնցմէ զատ ամերիկեան վերջին դրութեամբ կեղծ ակռաներ կը շինեն եւ առանց քիմքի «Պրիճուորք» տեսակէ ակռաներ կը դնեն։ Վերոգրեալ տեղերը ամէն օր կ'ընդունին իրենց դիմողները։ 50—22

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆրանք, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000 ֆրանքի չափ:
[illegible]

Վճարումները [illegible] ըլլալու են։ Ցրուած [illegible] վրայ վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն տարեկան հարիւրին 3 1/2 տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին չափը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ [illegible] ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր 100–150 ոսկի գումարի համար
8 » 151–200 » » »
10 » 201–500 » » »
15 » 501–1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ այնքան դրամ աւանդողներուն հաշիւը կարգադրել, [illegible] պարտականութենէ գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անվճար, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէքիլ կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։ 50—21

Խնայողական Սնտուկէն զատ։ Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններով։

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Սեպտեմբեր

Գշ. 18|1 Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բօր-Սաիտ ու Սուրիոյ նաւահանգիստներու մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Գշ. 18|1 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Քէրսոն, Օտեսա-Նիքօլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 19|2 Սեւաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 20|3 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բօռ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 21|5 Օտեսա, ժամը 12ին։
50—33

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1907 օգոստոս 15էն (Հ. Տ.) սկսեալ ցնոր անօրինութիւն 9

Վոսփորէն Կամուրջ

10 30 Արն չնկ պէյլ օրթ. գուզ պչկ
11 Սթն միրկ ր.հիս պէպ անվ
11 Պէյզզ բաշ չուպ գանլ ա. հիս գնտ պէչկ։
11 Ենմ մէս պէյրտ Թար ենք
11 40 Ա.հս Պէպ արնվ գրչ օրթ պչկթ.
11 55 Գուզկ Սկտ։
12 35 Դզկ.
12 35 Վնք. չնկ պէյլ պչկ
11 40 Պէյքոզ բաշ սթն գանլ միրկ ր.ա.հ ս գնտ պէպ անվ գրչ օրթ Պէչկ։
12 Ենմ մզրպ պէյրտ քրճպ Թար ենք միրկ պէչկթ։
12 50 Սթն միրկ ր.հիս պէպ արնվ գրչ օրթ պչքթ
12 45 Պէյք բաշ ենք չուպ գանլ ա.հս գնտ պչկ։
12 20 Ր.ա.զվզ ենմ մէս պըտ Թար ենք միրկ պչք
1 30 Ա հիս գնտ վնք չնկ պէյլ գուզ պչկթ։
1 45 Միրկ ր. հս Պէպ։
1 30 Ենմ մէսպ պէյրտ Թրպ ենք
2 Արնվ. գրչ օրթ պէչկթ.
2 20 Չնկ Պէյլ զզկ պչկ։
1 45 Պյրզ բաշ չպք գանլ ա.հսար գնտ պէչ։
2 15 Ենմ մէս պէտ Թրպ ենք միրկ պչկ։
2 45 Ա.հիս. գնտ վնք չէնկ պէյլ զզկ պէչկ
2 20 Սթն Միրկ ր.հիս պէպ արն գրչ օրթ պչկ։
3 15 Միրկ ր.հս պէպ արն գրչ Օրթ պչկթ.
1 45 Ր.ա.զավ ենիմ մէսրպ պէյրտ Թարպ Պէյքզ Բաշ Չպք գնլ ա.հիս գնտ պէչկթ.
3 15 Ենմ մէսպ Պէյրտ Թրպ ենք սթն միկ պչկ։
4 15 Ա. հիսար. գանտ. վնք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. պէչկ։
4 30 Պէպ անվ գրչ օրթ պչկթ։
4 30 Ենմ. մէսր. պյրտ. Թրպ. ենք. սթն. միրկ. ր. հիս պէպ պէչկթ։
4 45 Պէյք բաշպ չուպք գնլ ա.հիս գանտ պէյպ
5 30 Վնք. Չէնկք. պէյլ. Գուզկ. պէչկթ։
5 35 Ա.հիս Պէպ. արնվ. Գուր Օրթ. պչկ։
6 20 Պէյք. բշպ. չպք. գանլ. ա.հիս. գնտ. պէպ
6 15 Ենմկլ. մսպ. պէքրտ. Թարպ. ենք. սթն. միրկ ր.հիս. պէպ արնվ. գրչ. օրթ. պէչկ։
7 15 Պէպ անվ վնք չնկ պէյլ օրթ զզկ պչք գզկ
8 ա.հիսար գանտ Պէպ արնվ չնկ պէյլ օրթ զզկ պչկ։
8 Պէյքոզ աշ ենք Գնլ միրկ ր.ա.հս գնտ պէպ գրչ պչ։
7 50 Ր. ա. զավ. ենմ. մէսր. պէօյք. Թրպ. պյզ. բաշպ. չուպ. գանլ. ա. հիսար. գանտ. մանիք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. սկտ։
10 27 Պէչկ. սկտ.
8 15 Ենմ. մէսր. պյրտ. Թրպ. ենք. սթն. միրկ. ր. հիսար պէպ. արնվ. օրթ. պչկթ.
9 40 Ա.հս գնտ. վնք.
9 10 Միրկ Պէչկթ.
10 20 Գանալ ա.հ։
10 40 Միրկ ր հս. պէպ։
10 30 Պէյքոզ բաշ Չպք գանլ ա. հիս գանտ
11 Չէնկ պէյլ։
10 48 Արն Վնք. գուրչ. Օրթ. գուզ։
10 Ենմ. մէսպ. պյրտ. Թար. պէյզ. ենք. Սթն միրկ. ր.հիս։ պէպ. արն օրթ պչկ
11 Ր ա.հիս գնտ պէպ արնվ Չէնկ պէյլպ պչկ
11 40 Վնք գրչ պէյլ Օրթ գուզկ. պչկ։
11 45 Թար. պէյզ բշպ չպք գանլ։
12 03 Միրկ ր.ա.հս Գանտ։
11 Ր.ա.զավ. ենիմ. մէսր. պէօյք Թրպ ենք Մրկ. պէպ. արվտ. պչկ։
1 25 Պէչկ. սկտ։

Կամուրջէն Վոսփոր

12 Պէչկթ. օրթ. արնվ. գրչ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթն. ենք. Թր. քրճպ. մէս. ենմ. ր. ա. զավզ
12 05 Պէյլ չէնկ վնք։
12 15 Գուզ։
12 20 Պէչկ. գուզ. օրթ. պէյլ. պէպ. գնտ ա ր. հիս. միրկ.
12 45 Պչկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գանտ. ա. հիսար գանլ. չուպ. բաշ. պէյզ. Թար. մէս. ենմ. զավ։
1 15 Պէչկ գուզկ օրթ գրչ արն։
1 30 Պէչկ պէպ ր.հս միրկ սթն։
2 Պէչկ. պէպ. գանտ ա.հիս։
2 10 գուզկ պէյլ չէնկ գնտ ա.հս պէպ միրկ.
2 30 Պէչկ. օրթ. գրչ արնվ. պէպ. ր.հիս. միրկ. սթն ենք Թ ր պէօյք. մէս. ենմ
3 Պէչկ էն սկտ.
3 Սկիւտ. գուզկ. պէյլ չէնկ. ա. տ. ա. հս. գանլ. չուպ. ենք. բշպ. պէյքոզ.
2 4 Պէպէք ր.հս միրկ։
3 Պէչկ պէյլ չէնկ. վնք։
3 30 Գապթ. Պէչկթ. գուզկ. օրթ. պէյլ չէնկ. արնվ. պէպք գանտ. ա. ր. հիս. միրկ. գանլ. սթն. ենք. բշպ. պէյքոզ։
3 25 Գնտլ. ա.հիս.
3 50 Ար. պէպ.
4 15 Պէպ
4 05 Պէչկթ. օրթ գուչզ արնվ պէպ ր.հ.ս միկ սթն ենք Թար պէյք մէս ենմ
4 55 Պէչկ գուզ Օ Թ գրչ. վնք։
4 55 Պէպ գնտլ
5 Պէչկ. գուզկ պէյլ չէնկ վնք գանտ ա. հիս. գանլ չպք բաշ պէյք Թար պէյրտ մէս ենմ
6 Պէչկ օրթ գրչ ա նվ պէպ ր.հս միրկ սթն ենք Թար պէյրտ մէս ենմ ր.ա.զավ։
7 05 Պէպ. գանտ. ա.ր հիսր. միրկ. գնլ չուպ. ենք բաշ. Պէյքոզ։
6 1 Գապ Պէչկ. գուզ պէյլ չնկ արն վնք պէպ։
6 45 Պէչք. սկտ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. արն. Պէպ. գնտ. ա հիս։
7 45 Պչկթ. օրթ. գրչ. արն. պէպ. ր.հիս. միրկ սթն ենք պէյրդ Թրպ. պէօյք. մէս. ենմ.
8 45 Պչկ. գուզկ պէյլ չէնկ վնիք գնտ ա.հիս։
8 5 Պէչիկ օրթ գրչ արնվ պէպ ր.հիս միկ
9 15 Պէչքթ գանտ ա.հիս գանլ չու բաշ պէյքզ։
9 20 Պէչկ. միրկ. սթն. ենք. Թար. պօյք մէս. ենմ. ր.ա.զավ։
9 35 Պչկթ. սկտ. գուզկ։
9 35 Գզկ պէյլ. չնկ գնտ։
9 45 Պէչկ Օրթ գրչ արն Պէպ ր հիս միրկ։
10 05 Պէչկ միրկ սթն ենք Թար պյքտ մէս ենմ։
10 15 Պէչկ օրթ գրչ արնվ վնք։
10 20 Պէպ ր.հիս
11 20 Սկտ զզկ
10 25 Պէչկ գնտ ա.հս գնլ չպք բշպ պյքոզ Թար քրճպ մէս ր.ա.զավ։
10 30 Պէչկ պէյլ չէնկ։
10 40 Պէչկ ենք Թար պէյրտ մէս ենմ։
11 Սկտ. Գուզկ.
11 Պէչկ. օրթ. Գուչ. անվ. պէպ. գնտ. ա.ր. հիս. միրկ. սթն ենթ։
11 05 Պէչկ. պէյլ չէնկ վնք։
11 25 Պէչկ միրկ սթն ենք Թար պյրտ մէս ենմ։
11 35 Պէչկթ. գնտ. ա. հս. գնլ. չու. բշպ. պէյքոզ
11 45 Պէչկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր.հիսար. միր. ենք.
11 50 Պէչկթ. սկտ. զզկ։
11 50 Գուզ. պէյլ. չնկ. վան. պէպ. գնտ ա.հիս։
12 10 Պչկ. միկ. ենք Թար պէօյ. մէս ենմ։
12 35 Պէչկ. զզկ. պէյլ. չէնկ. գրչ արնվ.
12 40 Օրթ. արնվ. պէպ. ր.հիս. միկ սթն են։
12 50 Պչկ. գնտլ. ա.հս. գանլ. չու. բաշ պէյք։
1 Պչկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մէս. ենմ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սորֆօ	1119
Ալէրթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտկօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտահօ	5540	Նէքօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտրա	4100	Թօքիօ	3327
Պէյրօ	1371	Էգտաքօ	1841	Քլէօ	1053	Ընթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիպսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գամէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քաշիօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գատօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքաքօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանթօ	2272	Ռոալճօ	3329	Վ. Քլիֆթոն	2391
Սոսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնզօ	3191	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօճէր	1789	Թարօ	
Գորսօ	895	Կրանտօ	1695	Մարէնկօ	1373	Ռոզալինտ	136	Մայէն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Ուրպինօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Միքատօ շոգենաւը, նաւապետ Ճիք, հոկտ. 1ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—20

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (192)

[illegible]

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

ԺԱ.

ԱՆՏԱՌԸ ԿԸ ՊԱՀԷ ԻՐ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

— Քիչ մը առաջ ըսիք որ Ժէրմէն թէ՛ եղբօրս եւ թէ ինծի ժամադրութիւն տուած էր։

— Արդարեւ ուրիշ բան չէ կարելի հետեւցնել Լարտիէի վկայութենէն։ Մնաց որ, չէք մերժեր ըսածս։

— Ոչ։

— Ուրեմն.

— Իմ եղբօրս ալ պիտի վերագրէ՞ք ինչ որ ինծի կը վերագրէք մասնաւորապէս, այսինքն բարկութեան ու կատաղութեան տագնապի մը մէջ գործուած ոճիր մը... Չէք կրնար այդ կէտին մէջ ինծմէ անջատել եղբայրս։

— Ձեզի տալիք պատասխան չունիմ... Իմ համոզումիս կամ կասկածներուս համաձայն պիտի գործեմ. ամէն պարագայի մէջ՝ խղճի հակառակ բան չպիտի ընեմ...

— Ըսել է եղբօրս հետ մեղսակցութիւն ունինք այդ ոճրագործութեան մէջ...

— Պարոն Պօլիեան, ձեզի համար միայն պատասխանեցէք եւ ձեր եղբօր մասին մտահոգ մի՛ ըլլաք... Քիչ մը յետոյ ան ալ պիտի հարցաքննենք եւ իր կարգին բացատրութիւններ պիտի տայ... Հիմա կ'ըմբռնէք թէ ձեր դէմ ինչ ակներեւ ամբաստանութիւններ կան... Հետեւաբար իրաւունք չունի՞ք քիչ մը առաջ ըսելու թէ ձեր լռութիւնը գէշ պիտի մեկնուի։ Այս պատճառաւ ճշգրիտ հարցումներ պիտի ուղղեմ ձեզի, խնդրելով որ պատասխանէք անկեղծօրէն եւ յստակօրէն...

Գ. Մէնէսթրօ յարեց, պահ մը լուռ մնալէ յետոյ.

— Պարո՛ն, ձեր շահուն համար կ'ըսեմ այդ բանը... Նախ ինչ ըսել կ'ուզէր «այսօր» խորհրդաւոր բառով։ Նախապէս յղացուած ծրագիրներու եւ կատարուած խօսակցութեանց արդիւնքը ու լրացուցիչը պէտք չէ՞ նկատել այդ խօսքը։

Միչէլ լուռ մնաց։ Անկարելի էր ճշմարտութիւնն յայտնել, մանաւանդ այդ մարդուն, որ դատաւոր մըն էր։ Ինչպէս պարզէր Ժէրմէնի ու իրենց կողմէ յղացուած ծրագիրը եւ սարքուած ծուղակը՝ ընդդէմ Ռօզ-Լիզօնի։ Ամէնէն խելացի գործը պիտի ըլլար ուրանալ։ Ու այդպէս ալ ըրաւ.

— Պարո՛ն, լաւ գիտցէք որ դուք միայն ժամադրութիւն կը նկատէք «այսօր» բառը։

— Ուրիշ ինչ նշանակութիւն կրնար ունենալ։

— Չի՞ կրնար ըլլալ որ Ժէրմէն այդ օրը մեզի ժամադրութիւն տուած ըլլայ յանձնառութեան մը համար։

— Ինչ բանի յանձնառութիւն։

— Տարբեր խնդիր է ատիկա։ Կ'ընդունի՞ք այդ բացատրութիւնը։

— Ամէն ինչ կ'ընդունիմ, պայմանաւ որ ինծի հասկցնէք թէ ի՛նչ ծանրակշիռ խոստում ըրած էիք անոր, քանի որ այդ օրը ուշադրութեամբ զբաղելէ եւ միասին անցընելէ յետոյ, Ժէրմէն ինչո՞ւ պարտաւոր կը զգար այդ բառը հաղորդելու ձեզի։

— Ատիկա մեր գաղտնիքն է։

— Այդ գաղտնիքն է որ իմանալ կ'ուզեմ, եւ դուք իրաւունք չունիք ինծմէ ծածկելու։

— Ո՛հ, պարո՛ն կը զգամ թէ ի՛նչ վտանգ կը սպառնայ։

— Կրնայ ըլլալ։ Ինչ խոստում ըրած էիք։

— Այդ օրը իրեն ընծայել վճռական ու ամենամեծ ապացոյցը մեր սիրոյն։ Աս է եղածը, յարեց Միչէլ սփոփուած։

Անել ճամբայ մըն էր աս։ Եթէ յանկարծակիի չգար՝ Միչէլ թերեւս կարենար սուտ մը յերիւրել։ Բայց իրեն այնպէս կը թուէր որ թանձր ու ծանր քող մը կը տարածուէր ուղեղին վրայ, իմացականութիւնը տկարացնելով եւ թմրեցուցիչի մը պէս անզգայութեան մատնելով։ Բայց մտքին մէջ բան մը չէր կրնար գտնել։ Ուստի մրմնջեց.

— Կարելին ըսի ձեզի... Աւելի խօսիլ՝ պիտի նշանակէր նախատել այդ տարաբախտ աղջիկը, պղծել այդ դիակը...

— Ինչ բանի մէջ, կ'աղաչեմ... Սնամէջ հետաքրքրութեամբ մը չէ որ կը մղուիմ այս հարցումները ձեզի ընելու, այլ կ'երդնում որ ձեզի նկատմամբ ունեցած շահագրգռութեանս համար է որ այս ընթացքին կը հետեւիմ. Մնաց որ՝ միեւնոյն շահագրգռումը պիտի տածէի ամէն անոնց մասին, որոնք քաջալերանքի պէտք ունին՝ դժուարին կացութենէ մը դուրս ելլելու համար... Գաղտնապահ ըլլալու պարտքս եւ պաշտօնիս ծանրութիւնը տոյժ երաշխիք մը չե՞ն ընծայեր միթէ այդ մասին։

Միչէլ տարտամ շարժում մը ըրաւ։ Խելայեղ դարձած, պարապութեան մէջ կը զգար ինքզինքը, ճշմարիտ սոսկումի մը մատնուած։

— Կը մերժէ՞ք պատասխանել։ Լա՛ւ։ Չեմ պնդեր... Զգենք ատիկա... Ուրիշ հարցում մը պիտի ընեմ ձեզի... Երէկ դուրս ելեր էք՝ Լարտիէի այցելութիւնը ընդունելէ յետոյ։ Ժամը գրեթէ երկուքն էր... Ժամը քանիի՞ն Ռուաեօմոնթ դարձաք։

— Գիշերը...

— Այս եղանակին՝ գիշերը շուտ վրայ կը հասնի...

— Ժամը հինգի ատենները ըլլալու էր...

— Ո՞ւր գացած էիք։

— Պտոյտի ելած էի։

— Պտոյտ կատարելու օդ չէր...

— Փոթորիկի բռնուեցայ։

— Անտառին ո՞ր մասին մէջ։

— Ո՛հ, ձիւնը երկինք ու երկիր ծածկած էր։ Առանց տեսնելու կը յառաջանայի։

— Անտառ գացած էիք՝ որպէս զի ձեռք բերէք այն համբաւաւոր ապացոյցը, որուն վրայ կը խօսէիք քիչ մը առաջ։

— Ատանկ բան չըսի։

— Ոչ, բայց կը կռահեմ... Ներեցէք որ ձեզի դիտել տամ թէ լուրջ պատճառաբանութիւն մը չէ աս... Անտարակոյս դարձեալ պատելու նպատակով է որ եղբայրնիդ դուրս ելած է այդ ժամուն, առանց իմաց տալու ձեզի... Ինչ աղայամտութիւն...

— Եղբայրս իր հաշւոյն պիտի պատասխանէ։ Ես ճշմարտութիւնը յայտնեցի։

— Ո՛չ, ըսաւ դատաւորը յստակօրէն։

— Պարո՛ն։

— Լաւագոյն ապացոյցը պիտի ընծայեմ, եղբայրնիդ հոս հրաւիրելով եւ ձեր առջեւ հարցաքննելով զանի... Հիմա պիտի լսէք այն բոլոր հակասութիւնները որոնց մասին իրարու հետ համաձայնելու ատեն չէք ունեցած իմ ժամանումէս առաջ...

Միչէլի ձայնը այլայլեցաւ։

— Կ'ամբաստանէ՞ք զիս։

— Պարո՛ն, ձեր պատասխանները ինքնին կ'ամբաստանեն ձեզ։ Մտքիս մէջ ծագած կասկածը փարատելու համար պէտք է որ յայտնէք «այսօր» բառին նշանակութիւնը, որ իբր կարգախօս յղուած էր ձեզի՝ Լարտիէի միջոցաւ։ Նաեւ պէտք է կէտ առ կէտ պարզէք թէ ձեր ժամանակը ինչպէս գործածած էք...

— Աւելի բան մը չպիտի ըսեմ։

— Ինչպէս որ կ'ուզէք... Ձենէ կախում ունի ցրել այն գաղափարը զոր ստիպուած եմ կազմել։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ